Nr. 31. w Srodę

PRZEDPŁATA: ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal. 20 Sgr. na całe Prusy 2 Tal.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

dnia 6. Lutego 1856.

INSERATY: 1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na ½ szerokości przyjmują się tylko w expedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Hamburg, 4. Lutego. — Z Sztokolmu donoszą pod d. 29. Stycznia, że kr. szwedzki szambelan gabinetowy Björnstjerna wyjechał wczoraj do Londynu, aby doręczyć księciu Albertowi order Serafina w imieniu swojego monarchy. Pogłoska niesie, że szwedzki poseł w Paryżu jenerał kawaleryi hr. Löwenhielm będzie zastąpionym przez barona Manderstroema, który posłuje obecnie w Wiedniu.

Marsylia, 4. Lutego. — Parowiec »Indus« przybył tu z Konstantynopola z wiadomościami dochodzącemi aż do 24. Stycznia. Według nich zawichrzyli spokojność baszybozukowie w Szumli.

Telegraficzna wiadomość.

Itzehoe, 2. Lutego. — Zgromadzenie stanów przyjęło dziś zażalenie na ministra Scheela głosami 40 przeciw 7, a zaskarzenie go za pogwałcenie konstytucyi głosami 41 przeciw 6.

Berlin, 5. Lutego. — Naj. Pan raczył nadać majorowi Rosenberg Gruszczyńskiemu w Neu Strelitz, kr. belgijskiemu oficerowi od sztabu głównego Charrin w Namur i syndykowi ziemstwa Buchholtz w Królewcu, order orła czerwonego 4éj klasy, tudzież zamianować radzcę rejencyjnego Otto w Stralzundzie tajnym radzcą rejencyjnym, a pobórcę powiatowego podatków Mitschke w Lauben radzcą obrachunkowym.

Berlin, 3. Lutego. — W izbie panów wniósł hrabia Itzenplitz, ażeby kr. rząd przedłożył obu izbom sejmu projekt do prawa, zapobiegający rozdrabnianiu i odłużaniu gospodarstw włościańskich w sześciu wschodnich prowincyach, a mianowicie, ażeby dawny właściciel lub spadkobiercy wyznaczali tego, który ma być nadal właścicielem tego gospodarstwa, za pomierną taksą. Sukcesorowie mają być obowiązani przyjąć tę taksę i odbiorą części na nich według taksy przypadające. Wniosek ten uzasadnił hr. Itzenplitz uwagą, że jeżeli spadki będą regulowane według dotychczasowego postępowania i taksowania, gospodarstwa włościańskie upaść muszą, bo je wykupią albo dziedzice albo sąsiedzi.

Południowy teatr wojny.

Z Kerczu donoszą dzienniki angielskie pod dniem 9. Stycznia, co następuje: pogłoski o zbliżaniu się Rosyan w wielkiéj sile do tego miasta, pokazały się płonnemi. Ognie rozpalone z daleka wskazywały, gdzie stoją biwaki kozackie. Z powodu odwilży drogi się popsuły tak że wszelkie obawy napaści uśmierzyły się. Kontyngens turecko angielski odznacza się teraz umiarkowaniem, karnością i walecznością.

— Austryacka gazeta donosi z Odessy pod d. 21. Stycznia: Wciąż przechodzi przez nasze miasto piechota, artylerya i kawalerya nad Dunaj. Na 150 wiorst w około wojsko spożyło wszystkie zapasy, tak, że wielki niedostatek żywności czuć się daje. Płacą teraz czetwert owsa w Mikołajewie 8 rubli sr. Temu dwa lata płacono zań 1 rubel sr. W ostatnich dniach wielki był ruch na naszym targu. Tysiące czetwertni pszenicy, żyta, kukurydzy itd. sprzedano po ogromnych cenach. Drożyzna ta daje się nam we znaki. Do miasta naszego wkroczyły trzy bataliony strzelców cesarskiéj familii. Są to mieszkańcy po większéj części dalekiéj północy, a obfitość miodu w naszych okolicach wielu o zgubę przyprawiła. Przeszło 100 ludzi z tych batalionów umarło na diaryą. Chwycono się energicznych środków przeciw téj chorobie, które skutkowały.

— Korespondencye z obozu w Krymie dochodzą do d. 19. Stycznia i nie zawierają nic szczególnego. Upowszechniła się tam pogłoska o zawieszeniu broni, mimo to sposobiono się na dalszą wojny. Rekrutów wciąż ćwiczono w robieniu bronią, a starszych żołnierzy utrzymywano w karności i ruchu. Przed końcem zimy cała armia, jak powiada korespondent dziennika Daily News, będzie wyćwiczoną według nowéj metody, a to ze względu na zaprowadzoną nową broń palną. Pułkownik Clarke Kennedy, który dawniéj był umieszczony przy szkole ćwiczeń w strzelaniu w Hythe i teraz zajmuje posadę w jeneralnéj adjutanturze armii krymskiéj, uczy strzelania. Inżynierowie angielscy wysadzili w powietrze wielką bramę do doków wschodnich Sewastopola, wątpią atoli, aby Anglicy dokonali przed połową Lutego wysadzenia połowy doków, które im przekazano. Korespondent Timesa powiada, że wojsko angielskie zbyt żyje sobie wygodnie. Zanadto mają ciepłéj odzieży i za wiele żywności. W dniu 16. Stycznia zawarto na kilka godzin aż do 4éj godziny po południu zawieszenie broni, a Rosyanie i Francuzi przechadzali się po dolinie Czerniawy przed strażami tak blisko siebie, że mogli rozpoznawać rysy twarzy jedni drugich.

Francya.

Paryż, 31. Stycznia. — Dekretem z dnia wczorajszego został pan Empir, członek francuskiéj akademii, zamianowany jeneralnym administratorem teatru francuskiego, a dotychczasowy administrator pan Houssaye jeneralnym inspektorem szkoły rysunków, dzieł sztuki i muzeów po departamentach.

— Kapitan okrętowy Protet został zamianowany dowódzcą oddziału floty nad brzegami zachodniemi Afryki.

— Na bulewarach sewastopolskich zostanie wkrótce otworzony nowy wielki teatr pod nazwiskiem: Theatre du peuple.

— Minister wojny rozkazał czynić doświadczenia z nowym wynalazkiem weterynarskim, który leczy główne choroby końskie: nosaciznę i robaki. Minister rozkazał wynalazcowi panu Fabre dostarczyć dwa konie kirasyerskie smarkate, które już były przeznaczone na dobicie. Oba zostały zupełnie wyleczone. Z pięciu innych koni, które leczył pan Fabre, trzy zupełnie wróciły do zdrowia, a dwa inne znajdują się na drodze wyzdrowienia. Rząd ma zamiar kupić tajemnicę owego leczenia od pana Fabre i ogłosić ją przez pisma publiczne.

— W Nantes ma być założona wielka fabryka tytoniu, w któréj będzie zajętych regularnie 3000 robotników i robotnic.

— Niemal z całéj południowéj Francyi donoszą o wielkich tam panujących ulewach, a w skutek tego niezmiernych spustoszeniach, bo wszystkie rzeki z brzegów swoich wystąpiły.

— Mowa od tronu angielska, którą la Presse wydrukowała w nadzwyczajnym dodatku o godzinie 4éj, uczyniła tu niemałe wrażenie. Spodziewano się, że bliżéj wyjaśni stan układów. Tymczasem o układach małośmy się dowiedzieli, ale za to więcéj o sprężystości w uzbrojeniach i energicznem prowadzeniu wojny, jeżeli pokój nieprzyjdzie do skutku. Głównie zwraca uwagę punkt ów, w którym mowa jest o Rosyi. Królowa tłumaczy się w nim energicznie, co ze względu na piąty punkt gwarancyi jest wielkiéj wagi.

— Wczoraj był w tuileryach obiad familijny na pamiątkę doroczną ślubu zawartego między cesarzem a cesarzową. Po obiedzie udał się cesarz z cesarzową do wielkiéj opery na nowy balet Korsarz. Jest to po raz trzeci, że cesarz z cesarzową są na tym balecie, do którego pomysł podała cesarzowa.

— Zaczynają tu zapatrywać się z pewnem powątpiewaniem na roboty pokojowe i na przyszły kongres. Nadzieja zachwiała się widocznie. Szwecya narzeka, Sardynia narzeka i Turcya się obawia, aby Mikołajew i Cherson nie stały się wkrótce drugiemi Sewastopolami. Austrya wykluczyła Sardynią od podpisania pierwszych preliminaryi pokojowych we Wiedniu, Anglia była znagloną pójść za przykładem Francyi, która zezwoliła na ten warunek. To wywoła wielkie trudności.

— Książę Poniatowski nastąpi po dyrektorze wielkiéj opery panu Crosnier i zarazem zostanie zamianowany intendentem wszystkich cesarskich teatrów.

— Rząd otrzymał 500 petycyi od osób, które są przekonane, iż mają prawo żądać krzesła senatorskiego.

Anglia.

Londyn, 30. Stycznia. — Cieszy nas, mówi Times, że wybrano Paryż na miejsce konferencyi pokojowych. Nie wielka odległość jego od Londynu ułatwi między niemi komunikacyą. Jakiekolwiek postawią mocarstwa zachodnie warunki, mamy to przekonanie, że Rosya niebędzie ich mogła odrzucić z powodu swego położenia. A chociaż to nie jest przyczyną, dla któréjbyśmy mieli występować z przesadzonemi żądaniami, jednakowoż powinniśmy wytrwać w jedności uchwalonych zasad i postanowień, które dotąd takim pomyślnym skutkiem były uwieńczone. Preliminaria pokojowe powinny być podpisane w Paryżu, a to niemoże się stać przed upływem kilku tygodni, ponieważ poseł turecki, który na tych konferencyach ma zasiadać jeszcze Konstantynopola nieopuścił. Sądzimy, że ten czas nieodzowny będzie użytym na sformułowanie naszych żądań tak, że Rosyi niepozostanie nic więcéj do powiedzenia, jak »tak« albo »nie« i kiedy ten ostatni maleńki wyraz będzie wyrzeczony, konferencye natychmiast ustaną, a wtenczas chwycimy się innego środka, który się okazał skuteczniejszym dotychczas aniżeli wszystkie namowy, noty i protokuły.

— Morning Post zamieszcza bardzo silny artykuł przeciw Stanom Zjednoczonym.

Londyn, 31. Stycznia. — Dziś zagaiła królowa osobiście posiedzenia parlamentu i z tronu odczytała mowę następującą:

Milordowie i moi panowie!

Od zamknięcia ostatniéj sesyi parlamentu odniosła broń sprzymierzonych

mocarstw ważne i znakomite korzyści. Sewastopol, owo wielkie przedmurze Rosyi nad brzegiem morza czarnego, uległ wytrwałości i nieugiętéj waleczności połączonych sił sprzymierzonych.

Uzbrojenia na morzu i lądzie na ten rok główną uwagę moją jak naturalnie na się zwróciły; chociaż postanowiłam żadnych nie pomijać usiłowań, które mogą nadać sprężystość działaniom wojennym, uważam jednak za mój obowiązek, nieodrzucać propozycyi, o których sądzić można, że otwierają widok na pewny i zaszczytny pokój. Gdy przeto przed niedawnym czasem cesarz Austryi mnie i mojemu dostojnemu sprzymierzeńcowi swoje dobre usługi u cesarza rosyjskiego ofiarował w zamiarze załatwienia przyjacielskiego sporu panującego pomiędzy mocarstwami wojującemi, oświadczyłam zgodnie z moim sprzymierzeńcem, że przyjmuję nam uczynione usługi i mam przyjemnośé was o tém zawiadomić, że się zgodzono na pewne warunki, które jak się spodziewam stanowić będą podstawę do powszechnego układu pokojowego. Układy na które się zanosi, rozpoczną się wkrótce w Paryżu. Przy kierowaniu temi układami troskliwie czuwać będę, aby owych celów niespuszczano z oka, dla których wojna została przedsięwzięta i poczytywać będę za rzecz stósowną, nieustawać w uzbrojeniach moich na morzu i lądzie, aż zadowalający stanie układ. Chociaż wojna, którą prowadzę, nastąpiła w skutek wypaków na południu Europy, jednakowoż zwróciłam uwagę na położenie rzeczy na północy i spólnie z cesarzem Francuzów zawarłam z królem szwedzkim i norwegskim układ, który zawiera zobowiązania obronne, mogące być zastósowane do państw rzeczonego monarchy i utrzymania równowagi w owéj części Europy.

Zawarłam daléj układ przyjacielski, handlowy i żeglugowy z rzecząpospolitą Chili.

Wydałam rozkaz, ażeby te traktaty wam zostały przedłożone.

Moi panowie z izby gminnéj! Budżety z roku bieżącego będą wam przedłożone. Przekonacie się, że tak są ułożone iż uwzględniono potrzeby wojenne, gdyby zdarzeniem nieszczęśliwem niemiało przyjść do pokoju.

Milordowie i moi panowie! Cieszy mnie, że mogę wam oznajmić, iż mimo potrzeb wojennych i ciężarów i ofiar, które wojna mójemu ludowi nieodzownie nałożyła, źródła mojego państwa nie ucierpiały. Liczę z zaufaniem na sprężystość ducha i oświeconą miłość ojczyzny moich wiernych poddanych i pódzielam to przekonanie iż w przyszłości udzielać mi będziecie téj pomocy, którą mi nieśliście dotąd w tak szlachetny sposób. Możecie się spuścić, że niebędę od was wymagać żadnych wysileń, któreby przechodziły to, czego wymagają przynależne względy na wielkie interesa i na honor i godność państwa.

Wiele ważnych ulepszeń wewnątrz kraju polecam waszemu pieczołowitemu badaniu. Zachodząca różnica we wielu punktach między prawodawstwem handlowem Szkocyi a pozostałych części królestwa sprawiała wiele niedogodności moim poddanym należącym do stanu handlowego. Będą wam środki przedłożone do zapobieżenia temu złemu. Oprócz tego będą wam środki przedłożone w celu ulepszenia prawodawstwa pod względem towarzystw handlowych, a to przez uproszczenie praw i przez sposób wkładania kapitałów w przedsięwzięcia handlowe. System mocą którego żegluga poddaną jest opłacaniu lojalnych ceł i opłat przewozowych, był powodem do wielu zażaleń. Będą przeto wam przedłożone środki, które mieć będą na celu uchylenie tych niedogodności. Inne ważne projekta celem poprawy praw Anglii i Irlandyi będą wam przedłożone i niewątpię wcale, że zwrócicie na nie, jakoteż na wszystkie inne, nad któremi obradować będziecie, pieczołowitą uwagę.

Błagam gorąco, ażeby błogosławieństwo boskiéj opatrzności czuwało nad waszemi obradami i doprowadziło je ku pomyślności i szczęściu mojego ludu, które są najwyższym celem mojego niezmiennego usiłowania.

Po odczytaniu téj mowy rozszedł się parlament. O godzinie 5éj zgromadziła się znów izba niższa i odczytano adres na mowę od tronu. Disraeli popierał ją i oświadczył, że będzie wspierał ministerstwo, zarówno czy się za wojną czy za pokojem oświadczy. Przechodząc do oblężenia Karsu, ganił opieszałość w niesieniu jemu pomocy. Lord Palmerston oświadczył, że wierzy w pokój, wszystko rokuje, że przyjdzie pokój do skutku. Jednakowoż chwycono się wszelkich środków, aby być przygotowanym na wszelkie przypadki, chociażby nawet cały rok wojna trwała, lubo są powody, dla których mniema, że pokój w trzech miesiącach stanie. Roebuck mówił, że wojna trwać daléj powinna i tylko broń może roztrzygnąć sprawę wschodnią. Jenerał Sir de Lacy Evans twierdził, że Anglia sama dosyć jest potężną, do prowadzenia wojny na własną rękę. Po przymówieniu się jeszcze kilku mowców, przyjęto adres i izba odroczyła się. W izbie wyższéj oświadczył lord Clarendon z powodu adresu, że wojnę dla saméj wojny odrzuca i że podczas układów pokojowych w Paryżu dokładać będzie wszelkiéj usilności, aby pokój przyszedł do skutku. Cały angielski gabinet podziela owe uczucia i toż samo powiedzieć można o cesarzu Napoleonie. Mimo to oba państwa daléj uzbrajać się będą. Zawieszenie broni powinno być krótkie a pokój nieprzynoszący Rosyi hańby, jeżeli ma być trwałym. Hr. Derby mówił w podobnym duchu jak Disraeli.

Hiszpania.

Madryt, 23. Stycznia. — Znany z uczuć swoich republikańskich pułkownik Riego, który w ostatnich czasach tyle zgorszeń z siebie dawał, został ztąd wygnany do Caceres odległego ztąd o 55 godzin drogi. Demokraci postanowili z téj sposobności korzystać i wymierzyć napaść na O'Donnella na posiedzeniu dzisiejszém kortezów wnosząc, ażeby oni oświadczyli, iż rozporządzenie wydane przeciw znanemu patryocie, boleścią ich głęboką przejmuje. Orense bronił tego wniosku i nietaił się z tém, że powinno być uchwalone wotum nagany ministrowi wojny, który podpisał ów dekret wygnania. Dowodził niesprawiedliwości owego rozporządzenia i domagał się nagrody dla Riega, który w czasie lat 11, podczas których stali umiarkowani u steru rządu, nigdy się niestarał o żadną łaskę. O'Donnell na to oświadczył, iż mu wolno wydawać wszelkie rozporządzenia potrzebne do utrzymania porządku i karności w szeregach wojska, a co się tyczy rozporządzenia przeciw Riedze, to uchwaloném zostało na posiedzeniu całego gabinetu. W końcu odczytał minister wojny pięć listów pułkownika Riegi do rządów, które przed Lipcem jedne po drugich po sobie następowały, w których upraszał o posady wyższe. Odczytanie to listów tak zdumiało demokratów, że tylko sześciu z nich jeszcze obstawało za uwzględnieniem wniosku, reszta zaś ani się ruszyła. Wniosek też ten świetnie przepadł.

— Corradi, który został zamianowany posłem do Portugalii i już się wybiera w drogę, zdał przeto redakcyą dziennika Clamor Publico innemu współpracownikowi tegoż dziennika. Przed dwoma miesiącami, już był odstąpił od redakcyi tego dziennika ale tylko imiennie, ale w istocie do dnia dzisiejszego kierował całą redakcyą.

— Hr. Morny przesłał tu francuskich inżynierów, do kierowania budową kolei z Madrytu do Saragosy. Spodziewają się ukończyć ją za trzy lata.

Madryt, 26. Stycznia. — Ponieważ wczoraj podczas przemówienia się Orensego z O'Donnellem, pierwszy użył obrażających wyrazów przeciw drugiemu, przeto sądzono, że się nie obejdzie bez pojedynku. Sąd honorowy jednak złożony z jenerałów wyrzekł zdanie, że Orensego wyrażenia, nie mogły sławy przyćmić i zbezcześcić ministra wojny, a przeto zniżać się niemoże do pojedynku.

— Wczoraj oblegało przeszło 500 kobiet drzwi cywilnego gubernatora, krzyczących o wsparcie. Ktoś rozrzucił pogłoskę, że gubernator otrzymał legat bardzo znaczny do roździelenia między ubogich. Gubernator kazał im oświadczyć, że ktoś z nich zażartował, bo żadnego nieodebrał legatu, poczem rozeszły się baby, ale z wielkiém niedowierzaniem i odgrażaniami.

Madryt, 28. Stycznia. — Posiedzenia kortezów nieobudzają ciekawości. W skutek wylewów nadzwyczajnych Guadalkwiwiru, zrządzone zostały wielkie spustoszenia. Załoga w Sewilli rozdaje dziennie 1700 racyi pomiędzy ubogich.

— Katalonia zachowuje się spokojnie.

Madryt, 30. Stycznia. — Kortezowie potwierdzili wczoraj utworzenie towarzystwa kredytu katolońskiego.

Galicya.

Lwów, 16. Stycznia. — (Czas). Otwarcie szkoły rolniczéj w Dublanach. — Gdy zaprowadzenie zakładu naukowego gospodarskiego — jedna z najważniejszych spraw c. k. towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego — do pożądanego zbliżyło się kresu, przeto komitet postanowił otwarcie szkoły rolniczéj, a zarazem poświęcenie domu na ten cel przeznaczonego, ile możności obchodzić uroczyście na dniu 9. b. m. z rana. Przez wybraną z grona swego deputacyę komitet upraszał Jego Eks. hr. namiestnika, ażeby raczył obecnością swoją zaszczycić tę uroczystość. Równie J. Eks. ks. arcybiskup lwowski zaproszony został do pobłogosławienia temu przedsięwzięciu. Osobnemi zaś biletami zaprosił prezes towarzystwa naczelników c. k. władz miejscowych, wszystkich obecnych we Lwowie członków towarzystwa i wielu innych obywateli ziemskich i miejskich do Dublan na powyżéj wzmiankowany dzień, o godzinie 10éj z rana.

Pomimo popsutych dróg przez kilkudniową odwiliż, na oznaczoną godzinę zjechali się do Dublan następujący goście: Najprzewieleb. Jmść ks. arcybiskup lwowski i ks. Bocheński, biskub Rozeński obr. gr. kat., ks. Brown prowincyał zakonu tow. Jezusowego; naczelnik władzy obw. lwowskiéj radzca nadworny Leopold Kratter, dyrektor policyi radzca gub. J. Chomiński, Jego Eks. hr. Kajetan Lewichi, hhr. Konstanty Siemieński i Ignacy Komorowski: WW. Józef Jabłonowski z Rawy, Józef Zawadzki, Ludwik Skrzyński, Włodzimierz Borkowski, Franciszek Gostyński, Narcyz Puchalski, Tomasz Kutschera, Franciszek Smolka, Franciszek Stroński radzca i biblot. uniwersytetu lwowskiego, Aleksander Reisinger dyrektor akademii techn.; profesorowie Gustaw Wolf i Wawrzyniec Żmurko, dzierzawca z Grzybowiec Felix Kochcicki, ks. Józef Ciechanowski prob. z Malechowa i kapelan Ostrowski. Z członków komitetu przybyli: książe Leon Sepieha prezes, hhr. Kazimierz Krasicki i Włodzimierz Russocki, ks. kanonik Gałdecki, WW. Krasiński, Felicyan Laskowski, Józef Lehr, Michał Gnoiński, Ludwik Komarnicki, Mikołaj Lipiński i sekretarz towarzystwa. Uczniów było 18 obecnych, reszta dla złych dróg nie mogła zdążyć na dzień oznaczony. Deputacya z gromady miejscowéj składała się z wójta i kilku włościan, przez dyrektora szkoły na ten akt zaproszonych.

Około godziny wpół do 11éj nadjechał Jego Eks. pan namiestnik, i na wstępie do domu szkolnego powitany został przez prezesa towarzystwa na czele zgromadzonych gości. Do zebranéj w sieni młodzieży szkolnéj, raczył J. Eks. pan namiestnik przemówić, zachęcając ją do pracy i wytrwałości i napominając ażeby korzystała z sposobności jaką jéj nastręcza otwierająca się szkoła rolnicza, do wykształcenia się w najważniejszym dla nas zawodzie rolniczym; ażeby wdzięczną była założycielom szkoły i niezawiodła nadziei kraju. Prezes towarzystwa w odpowiedzi oświadczył, że się spodziewać należy, iż młodzież będzie się starała uczynić naszą szkołę sławną, tak ażeby dla każdego młodego człowieka odbycie kursów nauk w niéj, było już dostateczném świadectwem jego dobrych obyczajów i należytego wykształcenia się w zawodzie ziemiańskim.

Gdy zgromadzenie weszło do sali na tę uroczystość stósownie przybranéj, gdzie J. Eks. ks. arcybiskup w kościelne szaty ubrany oczekiwał przy ołtarzu, hr. Krasicki, jako referent w komitecie do spraw tyczących się Dublan, przemówił w następujących wyrazach:

Za pomocą boską, przystępujemy dzisiaj do tyle pożądanego aktu otworzenia naukowego zakładu gospodarskiego w Galicyi. Od samego zawiązania się c. k. galicyjskiego towarzystwa gospodarskiego w r. 1845, przekonanie: że że dla podniesienia rólnictwa w kraju potrzeba kształcić rólników, obudziła zamiar, którego urzeczywistnienie dzisiaj obchodzimy. Wytrwałością towarzystwa naszego przełamane zostały mnogie materyalne przeszkody; a gotowość współziomków naszych do wspierania wszystkiego, co dobre i pożyteczne, dostarczyła na ten cel funduszów, które niewyczerpaną łaską miłościwie nam panującego monarchy znakomicie zmocnione zostały. Mamy przeto dalszy znowu powód do nieograniczonéj wdzięczności i niezachwianego przywiązania ku uświęconéj osobie N. Pana. Dzięki także Waszéj Eksc., JWPanie namiestniku za pełne łaski względy, przy każdéj sposobności stowarzyszeniu naszemu okazywane. Obecność W. Eksc. na tém miejscu, a uświetniając uroczystość dnia dzisiejszego, daje nam zarazem otuchę dalszéj skutecznéj opieki, pod któréj ożywiającym wpływem zakład ten dójdzie wkrótce do rozmiarów, naglącym potrzebom kraju naszego odpowiednich. Dzięki nakoniec wszystkim, którzy się do tego dzieła podług sił swoich przyczynili i ciągle jeszcze przyczyniają. A ty zacna młodzieży! która pierwsza pospieszasz kształcić się w rodzinnym naszym zawodzie, niech ci obecność tylu znakomitych i dostojnych gości będzie dowodem, jak wielką kraj nasz pokłada nadzieję w uzdatnieniu twojem. Pamiętaj, że praca jest głównym obowiązkiem człowieka, a czas jego najdroższym klejnotem. Opatrzność hojna we wszystkich swoich darach, w tém

jedném jest nader oszczędną, dając nam każdą chwilkę, dopiero po odebraniu poprzedniéj. Korzystaj więc pilnie z danéj ci tutaj sposobności, a bez wątpienia pod światłym kierunkiem tych oto szanownych mężów, którym prowadzenie twoje jest powierzone, osiągniesz dla siebie i dla kraju pożyteczne owoce.

Ponieważ jednak każda sprawa ludzka z Bogiem rozpoczynać się winna, przeto najprzewielebniejszy arcypasterzu nasz, który gdzie tylko pobłogosławisz, tam pewno łaskę bożą uprosisz, racz też i temu przedsięwzięciu pobłogosławić, i błagać dla niego u Stwórcy świętéj jego opieki, bez któréj żaden zamiar człowieka udać się nie może.«

Na tę mowę odpowiedział JEksc. ks. arcypasterz następującém przemówieniem:

»Święta religia nasza udziela z macierzyńskiem życzliwości uczuciem błogosławieństwa usiłowaniom dziatek swoich, jeżeli te dążą do chwały bożéj i szczęścia współbliźnich. I ja więc tém chętniéj pobłogosławię temu zakładowi w imieniu matki naszéj kościoła świętego, ile że jestem przekonany, że usiłowania wasze, szanowni panowie! do tego zmierzają celu: majętność albowiem ta i w niéj urządzony naukowy zakład, nabyta wspólnemi datkami i hojnym darem N. Pana, ma wywrzeć dobroczynny wpływ na pomyślność kraju naszego; ma ukształcić gospodarzy, którzy nie tylko nabytemi tu wiadomościami i praktyką w zawodzie rólniczym, lecz także religijnością, poczciwością i rzetelnością mają pomnażać dobro całego kraju, a ciemnemu ludowi naszemu dobrym przykładem i radą wskazać: jak przy tych samych siłach pomnożyć płodność ziemi, zabezpieczyć sobie zbiór obfity i dostateczne potrzeb jego załatwienie, a tém samém przyczyniać się do dobra ogólnego!

Wielkie zatém i pełne ludzkości zamierzyliście dzieło, szanowni obywatele téj ziemi! tworząc ten zakład i szkołę. Usiłowaniom waszym nie tylko żyjący, lecz i potomność błogosławić będzie! Wielkie z obowiązania w obec kraju przyjęłaś szanowna dyrekcyo tego zakładu; oczy wszystkich i nadzieje są dziś zwrócone na ciebie, oczekując polepszenia interesów kraju naszego. Oby Bóg błogosławił usiłowaniom twoim! Wielki sobie i krajowi nader użyteczny cel przybierasz ukochana młodzi! która wstępując do tego zakładu, pragniesz uświęcone przez Boga rólnictwo do wyższego doskonałości doprowadzić stopnia, a pracą własną nietylko byt własny zabezpieczyć, lecz i do wspolnego przyczynić się dobra. Lecz jakkolwiek piękne jest powołanie rólnika, choćby największe były usiłowania nasze, nie przepominajmy, że sami bez Boga nic uczynić nie potrafimy dobrego: »ani ten co orze, ani ten co szczepi, ani ten co podlewa jest czem, ale Bóg który daje pomnożenie. I. Cor. III. 7. Jeżeli Bóg nie zbuduje domu, napróżno pracują, którzy go zbudować usiłują. Psl. 126.« dla tego w dziełach Jego, najmniejszéj trawce, w najlichszym robaczku, Jego wszechmocność czujmy; w promieniach wszystko ożywiającego słońca, w każdej kropli rosy i dżdżu, Jego dobroć nad nami z wdzięcznością uwielbiajmy i od niego błogich skutków usiłowań naszych jako prawi chrześcianie oczekujmy; moralnością i cnotą, Jego łaskę i błogosławieństwo skarbiąc sobie. Jeżeli tedy pragniemy, panowie moi! aby zakład ten błogie przyniósł dla kraju korzyści, polećmy go dziś szczególniéj opiece Boga; prośmy, aby usiłowaniom uczących i uczących się hojnie i zawsze błogosławił; w którym to zamiarze i ja w imie Jego poświęcenie onegoż przedsiębiorę.«

Akt poświęcenia domu szkolnego odbył arcypasterz, otoczony duchowieństwem, odmawiając modły i kropiąc święconą wodą wszystkie po kolei pokoje i sale. Wróciwszy do sali gdzie ołtarz był przygotowany, odprawił wotywę na wezwanie błogosławieństwa z niebios dla tego zakładu naukowego. Po skończonem nabożeństwie, profesor zakładu p. Michał Niesiołowski zabrał głos poniżéj zamieszczony.

»W imieniu naszego zakładu, składam W. Eks. dzięki, nasz arcypasterzu! za tyle łask i dobroci, iż nie uchyliłeś się od trudów i osobiście raczyłeś pobłogosławić naszemu rozpoczynającemu się zawodowi. Pokrzepieni tym błogosławieństwem, jakby chrztem świętym, ufni w pomoc Najwyższego, puszczamy się śmiało w naszą pielgrzymkę, w któréj zaprawdę potrzeba nam szczególniéj opieki Boskiéj, by nie ustać w śród drogi, nie zboczyć od zamierzonego celu. Cel nasz wielki i daleki, ścieszka stroma i ciernista, mnogiemi zasłana przeszkody; a siły nasze słabe. Lecz życzliwość całego kraju, pokrzepi w każdym trudnym razie zwątlone siły nasze; doda nam odwagi: bo w niéj tuszymy sobie skorą do pomocy przyjacielską rękę.

Podnosząc kotwicę i rozpuszczając żagle nie od rzeczy może będzie zastanowić się nad tém dokąd dążymy? jaki cel ostateczny naszych zabiegów? Rozpatrzywszy się dokładnie w koło nas i obejrzawszy po za siebie; zastanowiwszy się nad tém, co było i jest, dojdziemy do przekonania, że tak zwany postęp przemysłu ludzkiego dotychczas był nader jednostronnym. Podczas kiedy wszystkie prawie inne gałęzie naprzód postępowały, rolnictwo jedno, pomimo iż było i jest pierwszym przemysłem ludzkim i wszystkie inne zasila i wspiera, pozostało daleko po za niemi w tyle. Sprzeczność ta szczególnie uderzającą jest dziś na zachodzie. Podczas kiedy przemysł rękodzielniczy i fabryczny uczuwszy swe siły, postanowił je zmierzyć, i jakby w olbrzymim przeglądzie rozpostarł swe cuda na powszechnéj wystawie; rolnictwo na wspólne zaproszone gody, nieśmiało zajęło jakiś odległy kącik godowego domu, jakby się wstydziło ukazać swe ubogie szaty obok błyszczących i wszelkiemi kolorami tęczy jaśniejących przyborów współgości. Podczas kiedy przemysł i handel zachodu coraz więcéj olbrzymie przybiera rozmiary, do coraz cudowniejszych dochodzi rezultatów, ziemia tamtejsza, jakby się wyparła swych niewdzięcznych synów, żywić ich niechce i głodem wypędza z rodzinnéj zagrody, szukać za morzami bogatszéj roli, obfitszego chleba.

Zdaje się, że od wieków te same przyczyny zmuszały ludy do opuszczenia wyniszczonych ojczystych siedzib i osiedlenia się na świeżych niewyczerpanych jeszcze niwach. Takiemu losowi z kolei uległa Persya, Egipt, Palestyna i Grecya. Któż dziś w nadjordańskich pustkach pozna biblijną ziemię obiecaną, mlekiem i miodem płynące Kanaan? Któż zrozumie w ubogiéj dzisiejszéj Grecyi opisy starożytnych wieszczów téj bogatéj niegdyś krainy? Lecz i w nowszych czasach podobne mamy przykłady. Niewyczerpana jak się zdawała naturalna urodzajność Ameryki, dziś już znikać poczyna, a chciwy kolonista, widząc swą pracę nierównie mniéj wynagrodzoną niżeli za ojców jego, wynosi się daléj na zachód szukać dziewiczéj jeszcze ziemi, by ją z kolei wnuk na nowo porzucił. Któż i w ojczyznie naszéj, któréj spławne rzeki, niegdyś mnogie, zbożem ładowne statki ku morzom unosiły. któréj łąki i pastwiska niezliczone żywiły stada, nie uzna dzisiaj tak widocznego wyczerpania sił urodzajnych? A nawet na naszém tak żyznem Podolu, gdzie do najnowszych jeszcze czasów, byle wzruszona skiba czarnoziemu, wrzuconą garść zboża mnogiemi wypłacała sterty, dziś poczyna rolnik uczuwać potrzebę zasilenia zwątlonéj siły naturalnéj roli i staranniejszéj pilniejszéj uprawy.

Przeciwnie, widzimy kraje po macoszemu od natury wyposażone, gdzie albo nagie skaliste gruzy, albo płonne piasczyste wydmy pracowite obsiadły ludy, potęgą rozumu ludzkiego i wytrwałą pracą do niezwykłéj doprowadzone żyzności. Takiemi krajami są Szkocya, Belgia i Szwajcarya. Widzimy zatém, że siła wypładcza ziemi, jak każda inna siła, odwiecznym niezłomym podlega prawom przyrody, i albo przez nierozważną, o jutrze zapominającą rozrzutność, prędzéj czy późniéj wyczerpaną być musi, albo roztropnie kierowana i umiejętnie podsycana, z wątłych nawet pierwiastków do zdumiewającéj doprowadzić się da potęgi.

Lecz kraje jak Szkocya i Belgia są dziś rzadkim jeszcze wyjątkiem; znaczniejsza część Europy, pomimo kwitnącéj industryi, pod względem rólnictwa, w smutnym, obawę na przyszłość wzniecającym znajduje się stanie. Gdy rozwój postępu ludzkiego z góry umyślnie w pewne zwrócony koryto, jednostronny przybrał kierunek, nierównie znaczniejsza część sił materyalnych i intelektualnych z uszczerbkiem rólnictwa, na inne gałęzie przemysłu się rzuciła. Ale zarazem silnem wsparciem rządów w olbrzymie rozmiary rozwinięta industrya spowodowała, szczególnie w ostatnim półwieku, tak szybki polot wszelkich umiejętności, wywołała tyle wielkich wynalazków tyle zdumiewających odkryć. Dla umiejętności przyrodzonych nowa świetna poczęła się epoka. Badawczy rozum ludzki coraz głębiéj wnika w tajniki natury; co dzień nowe wydziera jéj tajemnice. Czyż tylko my rólnicy z założonemi rękoma bezczynnie przypatrywać się będziem temu powszechnemu ruchowi? Czyż dla nas tylko bezowocne zostaną tylu geniuszów prace? Zaprawdę, czas już i dla nas czynny wziążć udział w ogólnym postępie; wstąpić na tę drogę, która do tak szczęśliwych rezultatów doprowadziła industryę.

Przekonanie o téj prawdzie wywołało, osobliwie w ostatnim lat dziesiątku, po wszystkich niemal krajach Europy istnienie rólniczonaukowych zakładów; ono wywołuje dzisiaj i naszą szkołę do życia. Celem t jże, jak wszystkich podobnych zakładów, jest najprzód, »za pomocą kształcenia rólniczéj młodzieży, rozpowszechniać racyonalne, na zbadaniu przyrody i licznych doświadczeniach oparte gospodarstwo«; powtóre, »przez dalsze badania i umiejętnie prowadzone doświadczenia przyczyniać się, ile możności, do dalszego wydoskonalenia rólnictwa«. Ponieważ zaś wykształcenie młodzieży, chcącéj się poświęcić zawodowi rólniczemu, na dobrych praktycznych gospodarzy, jest najbliższym celem naszym; nie zapomnimy nigdy o tém: że »teorya w rólnictwie o tyle ma wartości i powagi, ile praktyczne jéj zastósowanie prowadzi do łatwiejszego i płodniejszego korzystania z sił ziemi od natury udzielonych i sił tych stopniowego powiększenia.«

»A więc droga nasza wytknięta; wiemy do jakich dążymy celów; ochoczo, z sumienną pracą weźmiemy się do dzieła, a mam nadzieję, że nie omylimy oczekiwań całego kraju; nie zawiedziemy ufności jaką w nas położył.«

Gdy goście przeszedłszy do *sali muzealnéj*, oglądali zgromadzone tam tymczasem pomoce naukowe, jako *to*: zbiór książek, minerałów, modeli, zielników, aparat chemiczny, narzędzia *miernicze* i t. d. J. E. ks. arcybiskup przemówił do zebranych przed domem szkolnym wieśniaków słowami pociechy i pasterskiego napomnienia; ażeby *mając* żywe wzory na niwach folwarku szkolnego, ulepszonego gospodarstwa, *starali* się z tego korzystać na własny pożytek a chętną i pilną pracą, która *sama tylko* daje dobry byt i czyni nas miłemi Bogu i ludziom, byli przykładem *dla* okolicznych włościan.

Nareszcie dostojni goście udali się do starego domu, gdzie przez dyrektora Lelowskiego i jego żonę, powitani i na przygotowane śniadanie zaproszeni zostali.

Na uświetnienie pamiętnéj téj na zawsze dla zakładu naukowego w Dublanach uroczystości, Józef Jabłonowski z Rawy, mianowany ze strony wysokiego rządu komisarzem szkoły towarzystwa, na pomnożenie jéj funduszów ofiarował w darze znakomitą sumę 5000 złr. m. k.

Około godziny 2éj po południu goście poczęli się rozjeżdżać z powrotem do Lwowa, a prezes z dyrektorem i niektóremi członkami towarzystwa oglądali jeszcze nowo postawioną stajnię dla bydła i koni.

Panu dyrektorowi Lelowskiemu należy się słusznie wdzięczność za niezmordowaną gorliwość, z jaką w tak krótkim czasie i w okolicznościach mniéj przyjaznych, potrafił urządzić szkołę: nic bowiem nie można jéj zarzucić ani pod względem wzorowego porządku i zabezpieczenia wygód dla młodzieży, ani pod względem dostarczanéj pod jego nadzorem żywności dla niéj.

Z komitetu c. k. towarzystwa gosp. galicyjskiego.

We Lwowie, 16. Stycznia 1856 roku.

Za prezesa Krasicki. Sekr. Przyłęcki.

Kronika miejscowa.

Poznań, 5. Lutego. — Gości mamy tu dostatek z prowincyi, za dnia tego niewidać, ale wieczora każdego zjazdy na bale liczne i gwarne, a wszystko odbywa się na wielkiéj sali bazarowéj. Jest to zwyczaj od lat kilkunastu zaprowadzony podczas zapust, obywatelstwo bawi się taniéj tym sposobem i wygodniéj. Dziś bal na szkołę w Batignolles, wczoraj kawalerski, onegdaj kasynowy. Zeby były te bale licznie zwiedzane, jak dawniejszemi laty, tego powiedzieć niemożemy, odbywają się tylko ze zwyczaju i odznaczają się oszczędnością. Ganić tego niemożna na ciężkie obecne czasy, ale miasto nieodnosi przez to żadnéj korzyści, z wyjątkiem może trzech lub czterech domów, które potrzeby gości z prowincyi całkiem opędzają. Jutro popielec przysypie i ten mały ustęp ruchliwszy zapustny i będzie tak cicho i głucho w mieście, jak było przed tygodniem.

Lwówek, 1. Lutego. — Od wczorajszego wieczora mamy tu zamieć śnieżną. W nocy burza się wzmogła i zdawało się, że potęgi żywiołów staczają z sobą walkę napowietrzną. We wielu miejscach są zawieje głębokie na człeka. Wczoraj wieczorem szła drogą 70 letnia kobiecina z synem z grońskich hubów do domu. W drodze zaskoczyła ich burza ze śniegiem, tak że na trzy kroki niebyło widać żadnego przedmiotu. Już niedaleko byli domu, gdy

syn odebrawszy od matki kosz szedł naprzód, sądząc, że matka idzie za nim. Tymczasem przybywszy do domu, napróżno czekał za nią, wyszedł więc z rodzeństwem szukać matki, ale śród tak okropnéj zamieci ani śladu jéj znaleść niemogli, dziś dopiero z rana znaleźli niebogą nieżywą o 20 kroków ode drogi, w dole od kartofli zasypaną śniegiem. — Trzech fornali odwiozło ztąd zboże do Sierakowa, a wracając do domu śród zamieci podchmielili sobie po drodze. Z tych fornal na trzecim wozie spadł z niego, a konie spokojnie szły za drugiemi. Dopiero w Orzeszkowie, gdzie się fornale zatrzymali, postrzegli, że niemasz ich towarzysza na trzecim wozie. Dziś na drodze z Sierakowa do Kwilcza znaleziono go zmarzłego.

Śrem, 1. Lutego. — Sprowadzono tu wyrobnika Józefa Nagengasta z konarskich olendrów pod Książem, który drug'ego wyrobnika zabił siekierą w książeńskim boru. Obaj razem pracowali a otrzymawszy dwa talary za robotę i napiwszy się wódki wracali do domu przez bór książeński. Nagengast zapewne w zamiarze odebrania pieniędzy swojemu towarzyszowi, zabił go siekierą w boru.

Grabów, 30. Stycznia. — Nabożeństwo żałobne za duszę śp. Adama Mickiewicza odbyte w Grabowie dnia 30. Stycznia 1856.

Sława człowieka sądem narodów przyznana, wielkość jeniuszu faktami sprawdzona, nie kończy się z życiem, nie umiera, ale raczéj z dniem śmierci jego wchodzi w nowe życie, z niém odradza się droga obecność utracona i pojawia od pokoleń do pokoleń, od narodów do narodów w dziejach najodleglejszéj potomności: a więc jest to żywot rzeczywisty, życie godne człowieczeństwa; — lecz niestety mało jest do niego wybranych! Taka wiara, takie przekonanie jest silną dźwignią naszéj pociechy w smutku żałoby dzisiejszéj. Gdy Muza uwieńczyła mistrzowskim laurem skronie swego ulubionego kochanka, jakiż tryumf, jakie poczucie chluby, jakaż nareszcie słusznie dumna radość zagrała w sercach rodaków! — a dziś oto powołani głosem kapłana miejscowego, by łącząc modły do Pana Zastępów, wyrządzić cześć i oddać hołd usługą chrześciańską, otaczamy zawcześnie domyślne tu szczątki męża Europy, zaszczyt naszéj narodowości — a choć mężna wytrwałość na przygody świata jest zadaniem naszém, czemuż łza żalu, ten świadek cierpień, gwałtem się ciśnie i rosi bratnie oko? Takie to są uczucia i szlachetne prawa natury człowieka: żadna potęga rozumu rozrzewnień serca utulić nie zdoła. — Zebrane licznie duchowieństwo przewodniczyło modłom i natchnieniom religijnym drużyny żałobnéj, zebranéj z różnych klas ludu, stanu i właścicielów ziemskich. Spólna korność religijna, posępne wyrazy oblicza, wzniosłość ducha nad świat ziemski, wszystko to malowało obraz gromady jednolitego charakteru, bo wszyscy jedno i to samo czuli i myśleli. Ksiądz Strybel proboszcz, przezorny gospodarz, nic nie oszczędził ku urządzeniu składu i ozdoby obrzędu pogrzebowego. Do uzupełnienia jednak i upiększenia obrzędu tego, zabrakło tylko składki dla ubogich, w obecnych czasach głodu i nędzy tém więcéj koniecznéj. Nie sądzę, aby obojętność zwichnęła dobre chęci w podaniu wsparcia ubóstwu, kiedy, powtarzam te szlachetne chęci, tak mnogo i gorliwie pojawiają się w karmieniu ubogich, wychowaniu sierot, wspieraniu młodzieży szkolnéj itd. itd., na co rząd państwa przychylnie spogląda i sam w pomoc przychodzi.

Wiekopomny Adamie! jeżeli ci wolno z niezmierzonych obszarów krain wieczności patrzeć nadziemskiém twém okiem na maluczką dziedzinę ziemskości naszéj, jakże rozradowany duch twój widokiem składanego grosza na ołtarz cierpiącéj ludzkości. Ratowanie nędzy, wspieranie ubogich: wszakże to był twój żywioł, dlatego sam żyłeś i umarł ubogim. Chciałbyś pono zbliżyć się do tronu Stwórcy, by wybłagać miłosierdzie i lepszą dolę dla ludu, bo wiesz i widzisz, że cierpimy — okropnie cierpimy!

Rozmaite wiadomości.

— Jako nowinę na czas zbliżającego się postu stósowną podajemy, że od dawna holenderski połów śledzi nie był tak wydatnym jak w tym roku; 100 łodzi złowiło 13,396,000 śledzi. W połowie tym miało udział 800 rybołowców.

— Powiadają, że hr. Molé zostawił pamiętniki, które mają być niezadługo wydane. W tym roku nadchodzi również czas wydania pamiętników Talleyranda złożonych w archiwach rządowych, a mających być wedle brzmienia tego testamentu dyplomaty ogłoszone we 20 lat po jego śmierci. Krąży wszakże pogłoska, że zapieczętowana po Talleyrandzie paczka niezawiera w sobie nic innego, jak ryzę czystego papieru, i że jest ostatnia mistyfikacya wielkiego dyplomaty.

— Kapitan okrętowy William Allan wydał książkę, w któréj proponuje zamienić pustynię arabską w morze. Wielka dolina, która się ciągnie od południowego spadku gór Libanon ku zatoce Akaba, była zdaniem jego niegdyś morzem i na niektórych miejscach niższą jest na 1300 stóp od powierzchni morza środziemnego. Autor chce przekopać dwa kanały, jeden z Akaba do morza martwego, drugi z morza środziemnego ku pobliżu stóp góry Karmelu przez równinę esdralońską ku przepuklinie Libanonu. Tym sposobem sądzi Allan, że morze śródziemne rzuciłoby się z wysokości 1300 stóp na pustynię i zamieniłoby ją w morze 200 mil kwadr. ang. liczące. Anglik ten chciałby poświęcić tę ogromną przestrzeń lądu i zatopić ją, by skrócić drogę do Indyj wschodnich. Powiada on, że kanał Suezu zamierzony przez p. Lesseps nic nie wart, jego zaś plan nietylko zapowiada ogromną praktyczność, ale zarazem wpłynie na klimat Syryi bardzo korzystnie.

— Teraz po zamknięciu paryskiéj wystawy obliczono cały z niéj dochód. Wiadomo że otwartą była od 15. Maja do 30. Listopada, jeżeli zaś odliczą się dwa dni: pierwszy uroczystego otwarcia, drugi rozdawania nagród; pozostaje 198 dni, w ciągu których zwiedziło wystawę przemysłową 3.626.934 osób, do czego doliczyć trzeba 4,617 posiadaczy kart na cały ciąg wystawy. Wystawę sztuk pięknych odwiedziło 906,530 osób, a między tymi tylko 170 posiadaczy kart stałych. Ogólny dochód z wystawy przemysłowéj przyniósł 2,314.605 fr, a z wystawy sztuk pięknych 627.063 fr.

ADAM MICKIEWICZ.

(Czas.)

(Dokończenie.)

Wieniec cierniowy pokryty liściem wawrzynu opasywał go w całéj pielgrzymce.

Demagogia chciała go zrównać ze sobą i rzuciła się na jego poezye, wytrząsając z nich arystokratyzm, jezuityzm, naśladownictwo Göthych i Byronów — cierpieć jedną wielkość w narodzie, było dla niéj ujmą równości! Obrońcy znowu religii — wyrzucali go z kościoła...

Non ragioniam di lor, ma guarda, e passa.

Wiele ma on podobieństwa z Dantem, którego dziś pomawiają niektórzy o herezyę w tém uprzedzeniu, że są lepszymi jeszcze katolikami niż sami ówcześni doktorowie kościoła komentujący publicznie i zalecający tę epopeję średnich wieków. Wiele podobieństwa i w kolejach życia; a lubo Maryla niewyrównała Beatrycy Portinari, i nie niosła mu szczytnych nauk i pociech, niemniéj cierpiał on prześladowanie, jak wieszcz boskiéj komedyi śpiewający o sobie:

Tu proverai si come sa di sale
Lo pane altrui, e com'é duro calle
Lo scendre e'l salir per l'altrui scale.

Uspokój się cieniu! potomność pomści cię jak tamtego, bo chociażeś doznawał prześladowań i goryczy cudzego chleba, chociażeś deptał cudze schody — rzesze cisnąć się będą do ciebie i czołgać byś ich nakarmił i rozgrzał słowem twych pieśni....

Czyż na ogromnéj karcie naszéj literatury nie stoisz jako wyobraziciel drugiéj epoki — twarzą w twarz z Janem Kochanowskim, reprezentującym tę opokę, co się u stóp twoich skończyła?... Szczególna myśl uderza w tém postawieniu tych dwóch postaci: literatura cała pod laską pierwszego rozpływa się w jakichże niepewnych rysach, lice jéj blade jak cień życia — bo tóż życie było gdzie indziéj, w takiéj pełni i czerstwości, że poezya pisana — to cień... Pod berłem Śpiewaka Dziadów, zmieniają się role: rzeczywiste życie — to cień; a poezya — to życie, wyraziste, i pełne krasy...

Prawa jeniuszu nie dadzą się zanegować. A któż nieprzyzna jeniuszu naszemu wieszczowi? Czyż niewycisnął on swojego piętna na wszystkiém czego dotknął, czyż nie zlał w jedno, co było rozpierzchłe? Czy nie brał natchnienia z pierwszego źródła — z nieba? — Śmiesznémby byłoby twierdzić. aby jeniusz miał posłannictwo tworzyć zniczego, lub owe idee wświat wprowadzać, Przeciwnie; on pojęcia mgliste, zawichrzone, niezastósowane, źle wyrażone, łowi że tak powiem w przelocie, zatrzymuje, wiąże w ład, i zmusza objawić się w swém dziele. Największa oryginalność będzie podobnoś w téj potędze wielkiego ducha, co umie owładnąć własne pomysły, i otrzymać z nich co zechce... tak że jedyna tajemnica jeniuszu podobnie jak cnoty byłaby w panowaniu nad sobą. Bóg władzę tworzenia zachował dla siebie; wielkim zaś ludziom przekazał drugi ten stopień swojéj potęgi: jedność wprowadzać w liczbę, harmonię w zamęt.

Lecz dość tego — jam tylko miał kreślić w krótkości żywot poety zebrany z niektórych dat przy jego poezyach, z niektórych znajomszych o nim opowiadań — a tymczasem puszczam się na sądy o pismach i o człowieku, wtedy, kiedy jeszcze tak świeży żal po nim, a tyle prawdy rozpierzchłéj lub w cieniu ukrytéj...

Wszak i na dnie fali,
Kiedy ją wicher zmięsza, kiedy piorun pali,
Czyż widać krasne konchy, perłowe jagody?
Nim mię osądzisz czekaj słońca i pogody.

Zapewne tylko w słońcu i pogodzie postać wieszcza może się wydać w całym majestacie rozmiarów, rysunku i delikatności rzeźby, — podobnie, jak tylko pod włoskiém lub greckiém niebem możesz podziwiać marmurowe posągi i świątynie.

Nim to nastąpi, dokończmyż ostatniego najsmutniejszego aktu tego dramatu życia ..

Na wiosnę podobnoś w Marcu tego roku odumarła go żona, zostawując sześcioro sierot. Co drobniejsze znalazły opiekę i macierzyńskie serce kilku kobiet szczęśliwych, gdy mogły tą przysługą ubiedz hołd od wszystkich należny poecie.

W Czerwcu wyjechał Mickiewicz w misyi naukowéj do Stambułu. Miał on z polecenia rządu franczkiego zbadać kraje słowiańskie pod panowaniem Turcyi zostające. Osobliwe przeznaczenie!

Z taką bowiem samą misyą przed 26 laty wyprawiał go cesarz rosyjski i tylko dla tego puścił za granicę, że się wiele po nim spodziewał. Następne wypadki inną wskazały poecie drogę...... a lubo po krainach umysłowości słowiańskiéj odprawił innego rodzaju podróż w *Collège de france*, wszelako właściwéj podróży śmierć niedozwoliła mu dokonać.

Umarł na przedmieściu stambulskim Galata d. 28. Listopada..... Zamknął mu oczy nieodstępny przyjaciel i wielki ulubieniec Adama, Henryk Służalski.

Dla uspokojenia tych, co powątpiewali o religijnych uczuciach poety, co go mienili być odstępcą od kościoła, przytaczam w oryginale i przekładzie list umieszczony w dzienniku katolickim L'Univers z d. 13. Grudnia, a pisany z Pera, którzy brzmi jak następuje:

»Adam Mickiewicz le celèbre poéte polonais, sentant qu'il etait atteint mortellement, fit appeler un prètre polonais qui lui donna les Sacrements et toutes les consolations que l'on trouve dans la religion Chretienne. Sa mort a été celle d'un chretien fervent.«

Adam Mickiewicz sławny poeta polski, czując zbliżający się kres życia, kazał przyzwać polskiego kapłana, który mu udzielił św. sakramentów i wszelkich pociech, jakie tylko religia chrześciańska dać jest w stanie. Umierał jak najgorliwszy chrześcianin.«

Niema go! a my zawołajmy słowami Danta:

Onorate l'altissimo poeta!

Wiadomości handlowe.

Berlin, 4. Lutego.

Pszenica 80—112 tal.

Zyto 84—85 ft. 79 tal., na Luty 76—$75\frac{1}{2}$ tal., na Luty Marzec $76\frac{1}{4}$—$75\frac{1}{2}$ do $75\frac{3}{4}$ tal., na Marzec Kwiecień $76\frac{1}{2}$—$75\frac{1}{2}$ tal., na dostawę wiosenną $76\frac{1}{2}$—$77\frac{1}{2}$ do 76—$76\frac{3}{4}$ tal., na Maj Czerwiec 77—76—77—$76\frac{3}{4}$ tal.

Jęczmień wielki 53—57 tal.

Owies $33\frac{1}{2}$—35 tal., na dostawę wiosenną 50 funt. $34\frac{1}{2}$ tal.

(Dodatek.)

Groch do gotowania 72—84 tal.

Olej rzepiowy $16\frac{2}{3}$ tal., na Luty $16\frac{7}{12}$—$\frac{1}{2}$ tal., na Luty Marzec $16\frac{7}{12}$ do $16\frac{1}{2}$ tal., na Marzec Kwiecień $16\frac{5}{8}$ tal., na Kwiecień Maj $16\frac{3}{4}$—$\frac{7}{12}$—$\frac{5}{2}$ tal., na Wrzesień Paźdz. $14\frac{1}{2}$ tal.

Okowita bez beczki $28\frac{1}{2}$ tal., na Luty i Luty Marzec $28\frac{1}{2}$ tal., na Marzec Kwiecień $29\frac{1}{4}$—$\frac{1}{8}$ tal., na Kwiecień Maj $30\frac{1}{3}$—30 tal., na Maj Czerwiec $30\frac{1}{2}$ tal., na Czerwiec Lipiec $31\frac{1}{2}$—31 tal.

Szczecin, 4. Lutego.

Pszenica na dostawę wiosenną 107 tal.

Żyto 84—86 tal., na dostawę wiosenną 76—$75\frac{1}{2}$ tal., na Maj Czerwiec 75 tal.

Olej rzepiowy $15\frac{3}{4}$ tal., na Kwiecień Maj $16\frac{1}{2}$—14 tal., na dostawę jesienną $14\frac{1}{4}$—14 tal.

Okowita $12\frac{9}{16}$ proc., na dostawę wiosenną $12\frac{1}{8}$ proc.

Przybyli do Poznania 5. Lutego.

BAZAR: Szczaniecka z Pakosławia.
HOTEL RZYMSKI BUSCHA: hr. Schlippenbach z Milicza, Koch z Bremy, Koppel z Annaberg, Fuchs z Lipska, Goulnick z Osieczny, Schneider z Berlina.
HOTEL DREZDENSKI MYLIUSA: Niese z Góry, Seelig z Lipska.
HOTEL DU NORD: Taczanowski z Kuczkowa, Pruski z Szelejewa, Szmitkowski z Borowa, Szuman z Władysławowa, Szumann z Gręźyn, Swięcicki z Szczepankowa, Chłapowska z Szółdr.
POD ZŁOTĄ GĘSIĄ: Haack z Greifenhof.
HOTEL PARYZKI: Wagner z Bieganowa, Zabłocka z Obor.
HOTEL BERLINSKI: bar. Seydlitz z Wieńca, Nierzanowski z Nakła, Wollmann z Borku.
POD BIAŁYM ORŁEM: Gumpert z Grodziska, Josephy z Nowegodworu.
POD WIELKIM DĘBEM: Szafarkiewicz z Wrocławia.
HOTEL EICHBORNA: Rawicz z Bydgoszczy, Friedenthal z Krotoszyna.
POD KORONĄ: Franke z Pniew, Szamotulski z Lwówka.
W MIESZKANIU PRYWATNEM: Müller z Anklam, ul. Frydrykowska Nr. 30.

W piątek dnia 8. Lutego wieczorem o godzinie 7. wykona tutajsze towarzystwo śpiewu oratorium

JUDASZ MACHABEUSZ

przez **Händla**.

Biletów po 10 Sgr. dostać można w księgarni Mittlera i w handlu muzykaliów Bote & Bock.

Dyrekcya towarzystwa śpiewu.

Koźmin powiat Krotoszyński.

W czwartek dnia 7. Lutego r. b. odbędzie się w zamku Koźmińskim teatr amatorski polski na korzyść ubogich, gdzie odegrana będzie ***Młoda Wdowa*** Korzeniowskiego, i na który uprzejmie zaprasza ***Dyrekcya.***

U **J. Lissnera**, księgarza i antykwarza przy placu Wilhelmowskim Nr. 5. jest do nabycia:
Niesiecki, Herbarz polski. 10 tomów. Lipsk 1839. (zupełnie nowy. Cena sklepowa $33\frac{1}{2}$ Tal.) za 22 Tal.

Dwa obrazy olejne przecudnéj roboty, z których jeden przedstawia mszą ranną w Warmii, drugi zaś włoską przekupkę fruktów, malowane przez M. A. Pietrowskiego, nauczyciela akademii w Królewcu, wystawione są w sali Hotelu du Nord na widok publiczności.

OBWIESZCZENIE.

Fanty, w miesiącach Kwietnia, Maja, Czerwca, Lipca, Sierpnia i Września 1855. roku aż do upłynionego czasu udzielonych pożyczek i 6 miesięcy póżniéj z tutajszego lombardu miejskiego nie wykupione publicznie sprzedane będą w dniach 29. i 30. Kwietnia r. b. w przedpołudniowych godzinach od 9. aż do 12. godziny na ratuszu.

Poznań, dnia 12. Stycznia 1856.

Magistrat.

OBWIESZCZENIE.

W depozycie tutejszym znajduje się
Dla Bibijanny z Bojanowskich Pogorzelskiéj około 430 Tal. 28 Sgr. 2 Fen.

Nazwana osoba zmarła a sukcessorowie jéj są niewiadomi. Wzywamy przeto rzeczonych sukcessorów, albo ich prawnych następców, ażeby się najpóźniéj w terminie

dnia 28. Czerwca 1856. z rana o godz. 11.

przed Ur. Goebel, Sędzią powiatowym, w izbie instrukcyjnéj pod Nr. 9. piśmiennie, albo osobiście zgłosili, w przeciwnym bowiem razie nastąpi ich wykluczenie, a pozostałość zostanie przysądzoną i do wolnego zarządu wydaną albo tym sukcessorom, którzy się zgłoszą i wylegitymują, albo też w braku takowych fiskusowi.

Leszno, dnia 18. Sierpnia 1855.

Król. Pruski Sąd powiatowy. Wydział I.

Akademik, który tak w szkołach jak i na uniwersytecie trudnił się korepetycyami, ukończywszy kursa, życzy sobie w Poznaniu objąć miejsce korepetytora. Bliższych wiadomości udzieli księgarnia p. ***Żupańskiego.***

Polka niemająca rodziców, lepszego wychowania a niewielkich pretensyj, chce umieścić się lecz tylko na wsi, do prowadzenia początkowych dzieci lub do zajęcia się domem. Bliższa wiadomość w składzie Pani ***Rejewskiéj w Bazarze.***

LOTERYA.

Ciągnienie klassy drugiéj lot. 113téj dnia 12. t. m. się rozpoczyna, przeto losy do 9. wykupione być powinny. Niewykupione do oznaczonego terminu daléj sprzedane będą.

Nadkolektor ***Fr. Bielefeld.***

Doniesienie dotyczące rólnictwa.

Podaję do publicznéj wiadomości, iż skład wszelkich

NASION POLNYCH

w najlepszym świeżym gatunku, dostatecznie zaopatrzony został.

Zarazem polecam

GUANO PERUWIAŃSKIE, SALETRĘ Z CHILI,

jako też wszelkie gatunki ***kukurydzy,*** która w początku kwietnia nadesłaną zostanie.

Mam także na składzie ***owies saski do siewu, Okla, Rio-frio żółtawe i białe cebulowe kartofle.*** Poznań w Lutym 1856.

Teodor Baarth.

Zamówienia na nasiona ogrodowe od Pana ***Henryka Melle*** w ***Quedlinburgu*** przyjmuję każdego czasu i starać się będę o jak najlepsze wykonanie. ***Spis cen*** znajduje się u mnie do przejrzenia. — Poznań w Lutym 1855. ***Teodor Baarth,*** przy ulicy Szewskiéj Nr. 20.

Czeski piękny owies do siewu ofiaruje
Ludwik Kantorowicz,
przy Szerokiéj ulicy Nr. 10.

LITOGRAFIA

Apolinarego Rynkowskiego

w Rynku Nr. 8.

wykonywa Bilety wizytowe, Adressy, Rachunki, Księgi handlowe i Etykiety rozmaitego rodzaju jako też poleca szanownéj szlachcie swój wielki dobór Rejestrów gospodarskich.

OBWIESZCZENIE.

Gospodarstwo w ***Niepruszewie*** pod Bukiem położone, z 60 mórg pszennéj roli się składające, jest z wolnéj ręki do sprzedania. O bliższych warunkach dowiedzieć się można za listami frankowanemi u obywatela F. Degórskiego w Buku lub u podpisanego właściciela w Biechowie pod Wrześnią. ***T. Przybylski.***

Tym panom, którzy dobra sprzedać lub kupić, wydzierzawić lub zadzierzawić chcą, poleca się agent dóbr

T. H. Hartmann w Wronkach.

U niżéj podpisanego nauczyciela w ***Studziannie*** pod Dolskiem, są do nabycia przeszło 4 centnary zdrowych ziemniaków majowych, czyli tak nazwanych sześciotygodniowych, funt po $2\frac{1}{2}$ Sgr. Bliższe szczegóły o sadzeniu i pielęgnowaniu rzeczonych ziemniaków będą przy takowych dołączane. ***St. Łuczkiewicz.***

Zdrowe czerwone kartofle ma na sprzedaż Dom. ***Rogalin*** nad Wartą.

Dla emigrujących.

Nie przez Anglią.

Słynnie znana jazda okrętem R. M. Slomanna pod dozorem władzy expedyowana przez Panów Knorr & Holtermann w Hamburgu, do Ameryki, Australii i Brazylii, rozpocznie się z dniem 1. Marca r. b. i do zapisania się do téjże, umocowany jest zawierać obowięzujące kontrakty

Główny Agent
S. J. Auerbach w Poznaniu,
handel żelaza.

Prospekta udzielają się bezpłatnie.

Rosłe tuczne bydło na sprzedaż w Dom. ***Wiatrów*** pod Wągrówcem.

Świeżą nadsełkę ***karawanowéj herbaty Pecco z kwieciem*** otrzymał znów ***z Warszawy*** i poleca takową w przewybornym gatunku Handel
A. Kluga, przy Wrocławskiéj ulicy Nr. 3.

Kwitnących kamelii

na bukiety można dostać na Grobli pod Nr. 39.

Chwała Bogu, wpłynęło dla ***Dobrzańskich*** na ręce P. Rymarkiewicza od X. Dz. K. Tal. 3. od P. K. 15 Sgr., od Wgo Konst. Miłkowskiego (Dolsk) Tal. 2, z Rankowa bezimiennie Tal. 5. Łzy dzięków z radości stanęły przed Bogiem! Fundusz częścią doręczony, częścią zachowany na towar i komorne. Dobrzańscy mieszkają od 4. Lutego ul. Strzel. Nr. 16., proszą o zamówienia now. obuwia damsk. i reparacye dla dzieci.

Świec stearynowych i Mylli

zwanych, we wszelkich gatunkach, paczkę po 8, 9, $9\frac{1}{2}$ i 10 Sgr., biorącym 10 paczek taniéj, poleca

Izydor Busch,
plac Wilhelmowski 16*a*. pod Złotą kotwicą.

Prześwietnéj publiczności donoszę najuniżeniéj, żem skład mój séra szwajcarskiego i masła przeniósł pod Nr. 18. Butelskiéj ulicy i przedaję:
limburgskiego séra sztukę po 3 i $3\frac{1}{2}$ Sgr.,
hollenderskiego funt po $5\frac{1}{2}$, $6\frac{1}{2}$ i $7\frac{1}{2}$ Sgr.,
szwajcarskiego funt po 9 i 10 Sgr.,
przedniego szwajcarskiego masła funt po 9 i 10 Sgr.
świeżego, przedniego masła z gór funt po 8 Sgr.

J. Drożdżewski.

Kurs giełdy berlińskiéj.

Dnia 4. Lutego 1856.	Sto pa Ct	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizną.
Pożyczka rządowa dobrowolna	$4\frac{1}{2}$	$100\frac{1}{2}$	—
dito z roku 1850.	$4\frac{1}{2}$	—	101
dito z roku 1852.	$4\frac{1}{2}$	—	101
dito z roku 1853.	4	—	97
dito z roku 1854.	$4\frac{1}{2}$	—	101
Obligi długu skarbowego	$3\frac{1}{2}$	—	$87\frac{7}{8}$
dito premiów handlu morskiego	—	148	—
dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj	$3\frac{1}{2}$	—	$86\frac{1}{2}$
dito miasta Berlina	$4\frac{1}{2}$	—	101
dito dito	$3\frac{1}{2}$	—	86
Listy zastawne Marchii Elekt i Nowé	$3\frac{1}{2}$	$97\frac{1}{2}$	—
dito Prus Wschodnich	$3\frac{1}{2}$	—	92
dito Pomorskie	3	—	$96\frac{3}{4}$
dito W. X. Poznańskiego	4	—	$100\frac{1}{2}$
dito W. X Pozn. (nowe)	$3\frac{1}{2}$	$91\frac{1}{4}$	—
dito Szląskie	$3\frac{1}{2}$	$91\frac{1}{8}$	—
dito Prus zachodnich	$3\frac{1}{2}$	—	88
Bilety rentowe Poznańskie	4	—	$93\frac{1}{2}$
Louisdory	—	—	110
Akcye kolei żelazn. Starogr Poznańsk.	4	—	$95\frac{1}{2}$

Stan Termometru i Barometru, oraz kierunek wiatru w Poznaniu.

Dzień	Stan termometru najniższy	Stan termometru najwyż.	Stan barometru.	Wiatr.
28. Stycz.	— 0 0°	+ 1,0°	27″ 7 6‴	Poł zachod.
29. »	— 1,0°	+ 1,0°	26″ 5 5‴	Poł. zachod.
30. »	— 0 7°	— 0,0°	27″ 5 3‴	Poł zachod.
31 »	— 3 0°	— 1 2°	27″ 5 0‴	Poł. zachod.
1. Luty	— 5 0°	— 2 7°	27″ 4 7‴	Półn. zach.
2. «	— 5 0°	— 1 8°	27″ 9 3‴	Półn. zach.
3. «	— 6,2°	— 2,0°	28″ 1, 5‴	Półn. zach.

Preis-Verzeichniß
für das Jahr 1856
der
Samenhandlung von Julius Monhaupt
in Breslau,
Albrechtsstraße Nr. 8.

SPIS CEN
za rok 1856
Handlu nasion Juliusza Monhaupt
w Wrocławiu,
przy ulicy Albrechtsstrasse Nr. 8.

Bei Ueberschreibung meiner Adresse ist es nöthig, meinen Vornamen („Julius“) ganz auszuschreiben. Es hat die Unterlassung dessen schon oft Anlaß zu Verwechselungen mit anderen ähnlichen Firmen hierorts gegeben, wodurch nicht selten der Geschäftsgang gestört wurde und die Sendungen verspätet in die Hände der resp. Besteller gelangten.

I. Oekonomie-Samen.

Futter-Gräser und Klee-Arten.

Das Pfund Sgr. Pf.

Englisches Raigras, Lolium perenne, echte perennirende Sorte. Der Same aus England . . . . . 100 Pfd. 10 Thlr. 4 —
Italienisches Raigras, ist schnellwüchsiger und ergiebiger als das vorstehende, 100 Pfd. 14 Thlr. 6 —
Deutsches Raigras, Bromus mollis, 100 Pfd. 6 Thlr. 2 6
Französisches Raigras, oder Hafergras, Avena elatior, aus Frankreich importirt, 1. Qualität, 100 Pfd. 15 Thlr. 6 —
Timotheegras, beste größte Sorte, 100 Pfd. 10 Thlr. 4 —
II. Sorte . . . 100 = 8 = 3 —
Honiggras, Holcus lanatus, 100 = 8 = 3 —
Knaulgras, Dactylis glomerata, 100 Pfd. 12 Thlr. 5 —
Wiesenfuchsschwanzgras, Alopecurus pratensis . . . . 100 Pfd. 14 Thlr. 6 —
Wiesenschwingel, Festuca pratensis, 100 Pfd. 10 Thlr. 4 —
Rother Schwingel . . . 100 = 10 = 4 —
Schafschwingel, Festuca ovina, 100 Pfd. 10 Thlr. 4 —
Wasser-Rispengras, Poa aquatica . . . . 5 —
Wiesen-Rispengras, Poa pratensis . . . . 5 —
Riechgras, Anthoxanthum odoratum . . . 10 —
Fioringras, Agrostis stolonifera . . . . . 6 —
Kammgras, Cynosurus cristatus . . . . . 12 —
Pimpinelle, vorzügliches Schaffutter, 100 Pfd. 14 Thlr. 6 —
Kümmel oder **Karbe** zur Saat, 100 Pfd. 14 Thlr. 6 —
Klee, später langrankiger, rother
— großer rother, beste neue Saat
— weißer, beste neue Saat . .
} Preis unbestimmt.
Luzerne oder ewiger Klee, echt französische Saat, in Original-Packungen in Ballen zu 100 Kil. (circa 2 Ctr.) abzugeben . . . . . 100 Pfd. 24 Thlr. 8 —

Futter-Gräser-Mischungen.

Eine Mischung der nützlichsten Gräser für Hornvieh; für leichten, trockenen, so wie auch eine für schweren oder feuchten Boden . . . . . 100 Pfd. 9 Thlr. 3 —
Eine dergl. für Schafe, für leichten, trockenen, so wie eine für schweren, feuchten Boden . . . . 100 Pfd. 9 Thlr. 3 —
Eine zweckmäßige Mischung zu Anlegung und Verbesserung der Wiesen, 100 Pfd. 9 Thlr. 3 —

Rasen-Grassamen
zu schönen dauernden Rasenplätzen.

100 Pfd. 11 Thlr. 4 —

Dieser ist aus mehreren feineren und im Wachsthum sich gleichenden Gräsern zusammengesetzt.

Futter-Runkelrüben.

Die Runkelrübe, die einzige Aushilfe für den Ausfall der Kartoffel, gewinnt immer mehr Beachtung. Ich habe Sorge getragen, diejenigen Sorten anzuschaffen, welche den lohnendsten Ertrag in Quantität und Qualität gewährten. Bei durchgängig frischem Samen sind zur Bestellung 4—5 Pfund p. M. Morgen ausreichend; auch ist, wie bekannt, das Legen der Körner dem Pflanzen vorzuziehen.

Das Pfund Sgr. Pf.

Turnips-Runkelrübe, ganz echte Braunschweiger, vorzüglich große, lang über die Erde hervorwachsende **rothe** Sorte. Bringt Rüben von mehr als 20 Pfd. 100 Pfd. 13 Thlr. 5 —
Turnips-Runkelrübe, ebenso, **lange gelbe**, 100 Pfd. 13 Thlr. 5 —
Turnips-Runkelrübe, lange große weiße, 100 Pfd. 15 Thlr. 6 —
— **neue**, halb aus der Erde wachsende, **„Oberdorfer“**, wird seit mehreren Jahren in Hohenheim kultivirt und ihrer Ergiebigkeit wegen sehr gerühmt, 100 Pfd. 16 Thlr. 6 —
Turnips-Runkelrübe, dicke große, in der Erde wachsende **gelbe**, 100 Pfd. 14 Thlr. 6 —
— **dicke große**, in der Erde wachsende **rothe** . . . . 100 Pfd. 14 Thlr. 6 —
Neue englische Riesen-Futter-Runkelrübe, 100 Pfd. 25 Thlr. 10 —

Giebt den höchsten Ertrag aller hier aufgeführten Sorten, pr. M. Morgen über 300 Ctnr. Rüben.

Neue tellerförmige, rothe, 100 Pfd. 16 Thlr. 6 —
— — gelbe, 100 = 16 = 6 —

Beide Sorten für leichten, sandigen Boden zu empfehlen.

Zucker-Runkelrübe, weiße **schlesische**, die anerkannt beste, zuckerreichste Sorte, 100 Pfd. 18 Thlr. 7 —

Hiervon ist der Preis nicht als feststehend zu betrachten.

Futter-Möhren.

Die Kultur der Möhre hat sich in der Landwirthschaft erst Bahn gebrochen, als man sich überzeugte, daß sie bei ihrem bequemen Anbau einen enorm hohen Ertrag gewährte. Ihr Futterwerth für Pferde, Rindvieh und Schafe ist bekannt. Die Aussaat ist nicht kostspielig, indem zur Bestellung eines M. Morgens 3 Pfd. hinreichend sind. Von allen jetzt bekannten Sorten ist die **weiße engl. grünköpfige** die ergiebigste; nächst ihr ist es die englische Altringham. Für Boden, welcher eine tiefe Bearbeitung nicht zuläßt, eignen sich die ebenfalls ertragreichen stumpfspitzen Sorten (Carotten-Arten), z. B. die Braunschweiger Carotten.

Das Pfund Sgr. Pf.

Futter-Möhren; neue englische, grünköpfige **Riesen**-Futter-Möhre, wächst 4—5 Zoll aus der Erde hervor und bringt kolossale, bis 8 Pfd. schwere Wurzeln.
Von diesem **Originalsamen** sind 2 Pfd. pro M. Morgen ausreichend . 25 —
— weiße grünköpfige nachgebaute, 100 Pfd. 35 Thlr. 12 —
— neue rothe **Riesen**-Möhre, 100 Pfd. 40 Thlr. 15 —
— große rothe engl. **Altringham**-Möhre, 100 Pfd. 35 Thlr. 12 —
— große dicke, gelbe **Saalfelder** Möhre, 100 Pfd. 35 Thlr. 12 —
— große dicke, rothe Braunschweiger Carotte . . . . 100 Pfd. 35 Thlr. 12 —
— große, süßeste, rothgelbe Möhre, 100 Pfd. 35 Thlr. 12 —

Futter-Rüben etc.

Große englische Turnips (keine Runkelrübe).

Diese engl. Futterrüben erreichen auch bei uns oft ein Gewicht von 15 Pfund und darüber.

White Globe Turnip, von glatter weißer Haut, weißem Fleische, ovalrunder Form, 2½ Fuß im Umfange . . . . . 20 —
Pomeranian Globe, Haut und Fleisch weiß, plattrund, 2 Fuß im Umfange . . . . 20 —
White Norfolk Turnip, Fleisch und Haut weiß, plattrund, 2 Fuß im Umfange, 20 —
Improved purple top yellow Bullock Turnip, 3 Fuß im Umfange, ganz vorzügliche Sorte . . . . Pfund 1 Thlr.

Das Pfund Sgr. Pf.

Erdrüben, neue englische **Riesen-Kohlrübe**, bringt bis 20 Pfd. schwere Rüben . . 20 —
— große, glatte, gelbe, schwedische, auch Kehlroth genannt . . . . 15 —
— große, glatte, weiße . . . . 12 —
Feldrüben, Stoppelrüben, beste, lange, weiße, rothköpfige, 100 Pfd. 16 Thlr. 6 —
Pastinak, größte neue englische Improved, extra, hat zum Anbau ihren besonderen Werth darin, daß die großen Wurzeln während des Winters im Lande stehen bleiben können, um im Frühjahr zur Fütterung benutzt zu werden . . . . . 10 —
Ackerspörgel, größter, Spergula maxima. Preis unbestimmt.
Türkischer Weizen, früher, kleiner **Cinquantino**, gelangt auch im ungünstigsten Sommer hier zur völligen Reife, reines Korn . . . . . 100 Pfund 8 Thlr. 3 —
— großer amerikanischer **Pferdezahn**, 100 Pfd. 9 Thlr. 4 —
Mohn, blauer, mit geschlossenen Köpfen 8 —
Feldkraut (Kopfkohl), größtes, plattköpfiges, Pfd. 1 Thlr. 20 —
Große englische Pferdebohnen . . . . 6 —
Kohl, großer, zum Abblatten . . . . 15 —
Amerikanischer Kartoffelsamen, das Loth (circa 15000 Korn) 10 —

Eine Anweisung, gesunde Kartoffeln aus Samen zu erziehen, wird dem Samen beigegeben.

Chinesischer Riesen-Hanf, das Pfund 3 Thlr., das Loth 4 —

Dieser chinesische Hanf wird gegen 18 Fuß hoch, der Hauptstamm 1½ Zoll dick. Die Fasern sind von größerer Länge und fein. Zudem giebt der chinesische Hanf in der Bearbeitung, die übrigens dieselbe ist, wie bei dem gewöhnlichen, nicht so viel Werg und Abfälle, wie der Einheimische.

Gerste, engl. Chevalier-, sehr schwere und zu empfehlende Sorte, aus England bezogene beste Saat-, 100 Pfd. 12 Thlr. 4 —
Sorghum saccharatum, neuer Zuckerhirse, Surrogat des Zuckerrohrs, gedeiht in Deutschland dem Mais gleich, Pfund 1 Thlr., das Loth 2 —
Yams-Wurzel, Dioscorea Batatas (Due). Wurde schon im vorigen Jahre als Kartoffel-Surrogat zum Anbau empfohlen. Liebhabern offerire kleine Knöllchen, das Dutzend 2 Thlr., das Stück 7 6
Leinsamen, neuer amerikan. weißblühender, wird gegen 4 Fuß hoch . . das Loth 4 —
Lupine, gelbe . . .
— blaue . . . . .
} Preis unbestimmt.
Kartoffel, neue Dr. Klot'sche Bastard-Zucker-Kartoffel, durch Kreuzung des Solanum utile und Sol. tuberosum erzielt. Vorzüglich gut kochende Tafelsorte von sehr feinem, kastanienartigen Geschmack und Aroma, das Pfd. 4 Sgr., 10 Pfd. 1 Thlr.

Die so vielen anderen Kartoffelarten führe ich nicht mehr, da ich die Ueberzeugung gewann, daß sie minder und mehr der Fäulniß unterlagen.

2. Forst- und Gehölz-Samen.

Das Pfund Sgr. Pf.

Kiefer oder Föhre, Pinus sylvestris, extra schöner Samen . . . . 20 —
Weymuthskiefer . . . . Pfd. 1 Thlr. 15 —
Fichte oder Rothtanne, beste Qualität . . . 10 —
Lerchenbaum, vorzügl. schöner, frischer Same 12 —
Eller, echte weiße Bergeller . . . . 12 —
Akazie, weiße gewöhnliche . . . . 8 —

Das Pfund Sgr. Pf.

Cupressus pyramidalis, pyramidenförmige Cypresse . . . . das Loth 8 —
Morus alba, weiße Maulbeere Pfd. 2½ Thlr. 3 —
Pyrus Malus, Aepfelkerne . Pfd. 1 Thlr.
Thuja occidentalis, abendl. Lebensbaum das Loth 4 —

3. Gemüse- und Garten-Samen.

Kohl-Arten.

Das Loth Sgr. Pf.

Blumen-Kohl (Karviol), großer, früher, weißer, echt englischer, liefert weiße, große und geschlossene Rosen . . . . . 10 —
— später, weißer, echt englischer . . . . . 10 —
— neuer, mittelfrüher, schöner Walcheren 15 —
— früher schwarzköpfig, sicilianischer; diese Sorte liefert wirklich schöne Köpfe und ist delikat . . . . 8 —
— **neuer Stadtholder**, ausgezeichnet groß, sehr schön weiß u. fest, distinkt in Form 15 —

Vorstehende Blumenkohlarten sind als die besten zu empfehlen; geringere (billigere) Sorten führe ich nicht, da sie die Kulturkosten nicht lohnen.

Brokoli- oder Spargel-Kohl, italien. weißer 3 —
— — violetter . . . 3 —
Rosen-Kohl oder Brüsseler Sprossen- 2 6

Dieser bringt rings um den Stamm kleine Sprossenköpfchen, die ein delikates Herbst- und Wintergemüse abgeben.

Oberkohlrabi, extra früher, feiner, weißer, kleinkräutiger **Wiener** Glaskohlrabi 2 6
— früher, feiner, blauer Wiener . . . . . 3 —
— früher, feiner, weißer, englischer . . . 2 —
— früher, blauer, englischer 2 6
— später, großlaubiger, weißer . . . . . 2 —
— rosenrother, sehr fein . . . . 5 —
Weißer Kopfkohl, allerfrühester englischer Maispitzkohl (delikat) . . . . 3 —
— früher, englischer Norker, niedrig . . . 3 —
Weißer Kopfkohl, Salzburger, großer, platter 3 —
— — Erfurter, fester . . . . 3 —
— allerfrühester Joanet oder Nantais . . 4 —
— **Bleichfelder**, sehr großer, süßer, Pfd. 3 Thlr. 4 —
☞ **später**, großer (Centner-), sehr empfehlenswerth für den Feldbau, Pfd. 3 Thlr. 4 —

Diese Sorte wurde, von mir kultivirt, in der 1850er Herbst-Ausstellung ihrer außerordentlichen Größe und Festigkeit wegen prämiirt.

— extra großer Braunschweiger, Pfd. 2 Thlr. 2 6
Rother Kopfkohl, früher, extra schwarzrother, festköpfiger, zu Salat 2 6
— später, sogen. Blaukraut, Pfd. 2 Thlr. 2 6
Wirsing-Kohl, Savoyer Kohl, ganz früher, kleiner, extra krauser, gelber, ganz vorzüglich zum Treiben, wie ins freie Land 3 —
— früher, grüner, krauser Ulmer . . . . 2 —
— später, großer, krauser, gelber . . . . 2 —
— **neuer englischer** Drumhead, hat vor allen andern seiner Art den Vorzug, da er äußerst schmackhaft ist . . . . . 3 —
— Marcelin, ganz niedrige, delikate Wirsingart . . . . 3 —
Unterrüben, Erdrüben, vorzüglich große, gelbe, rothköpfige, bringt bis 15 Pfd. schwere Rüben . . . . . Pfd. 15 Sgr. 1 —
— vorzüglich große, rothgrauhäutige **Riesen**-Unterrübe, wird über 20 Pfund schwer . . . . Pfd. 20 Sgr. 1 3
— große, glatte, weiße, Pfd. 12 Sgr. . — 9
Blätterkohl (Winterkohl), hoher, vorzüglich krauser, brauner . . . . 1 —
— hoher, vorzüglich krauser, grüner . . 1 —
— niedriger, vorzüglich krauser, blauer . 1 —
— desgl. grüner . . . . 1 —
Riesenkohl, 8—10 Fuß hoch, als Viehfutter 6 —
Schnittkohl, mit Blumenkohlblättern . . . 1 —
— brauner, schlichter Winter- oder Frühlingskohl 1 6
Feiner, weiß- und rothbunter Federkohl, gemischt 1 6

Salate.

Kopf-Salat, Steinkopf-, gelber engl. Treib- 2 6
— fester, grüner 2 6
— bruine geel, früh 2 6
— asiatischer, großer gelber Dauerkopf- . 3 —
— Berliner, großer goldgelber, fester . . 2 6
— Prinzenkopf-, gelber holländischer . . . 2 6
— Forellen-, großer bunter 2 6
— — englischer blutrother 2 6
— neuer vorzüglicher Kopf-, Lactuca discephala 2 6

Das Loth Sgr. Pf.

Kopf-Salat, Schwedenkopf-, brauner, fester 2 —
— Melange schöner Sorten . . . . 2 —
— Winter-Zucker-Salat, bester dauernder 2 6
Winter-Endivien, extra krause, grüne Plümage- oder Feder- . . . . 2 —
— grüne, große, breitblätterige . . . . . . 2 —
Sommer-Endivien, römische . . . . 2 —
— neue, sehr feine, krause, franz., moosartige 4 —
Stech- oder Schnitt-Salat, früher, gelb. Eier- 1 6
— früher, krauser, gelber 1 6
Rabunze oder Feldsalat . . . . 1 —
Kresse, krause, gefüllte . . . Pfd. 10 Sgr. — 9
— indianische oder Kapuziner- . . . . 4 —

Wurzeln.

Möhren, ganz frühe, feine, kurze, dunkelrothe holländische Carotte zum Treiben Pfd. 25 Sgr. 1 6
— kurze, feine Braunschweiger Carotte Pfd. 15 Sgr. 1 —
Petersilien-Wurzel, lange, glatte 〃 10 〃 1 —
— frühe, kurze, dicke . . . . . 〃 10 〃 1 —
Pastinak oder Moorwurzel . . 〃 6 〃 1 —
Haferwurzel . . . . 2 —
Scorzoner oder Schwarzwurzel . . . . . . 2 —
Zuckerwurzel 1 6
Raponticawurzel 1 6

Rüben.

Feine gelbe Malteser . . . . 1 —
Bortfelder, gelbe, große . . . . — 6
Mairübe, platte, runde, gelbe holländische 1 —
— platte, runde, weiße holländ. Pfd. 15 Sgr. 1 —
— neue Schneeballrübe, sehr schön . . . . 1 —
Ackerrübe, Herbstrübe, große, lange, weiße, rothköpfige . . . . Pfd. 6 Sgr. — 6
— große, platte runde, rothköpfige Pfd. 7½ Sgr. — 6
Teltower Rübchen, kleine, echte (im Herbst zu säen) 1 6
— kleine, schwarze, runde, delik. (im Herbst zu säen) 1 6

Salat-Rüben.

Schwarzrothe Rüben zum Einmachen Pfd. 10 Sgr. 1 —
— kleine, englische, sehr süß 1 6
Neue delikate (Bassano) . . Pfd. 15 Sgr. 1 6

Cichorien-Wurzel.

Cichorien, glatte, große, lange Magdeb. Pfd. 10 Sgr.
— glatte, große, dicke Braunschweiger 〃 10 〃

Radies- und Rettig-Samen.

Das Loth Sgr. Pf.

Radies, neue, länglich runde, rosenrothe, frühe, kurzlaubige, vortrefflich f. Mistbeet 1 —
— frühe, feine, kurzl., runde, weiße Monats- 1 —
— frühe, feine, kurzl., runde, zinnoberrothe 1 —
— frühe, kurzlaubige Forellen- 1 6
— frühe, feine, kurzl., runde, goldgelbe Wiener 1 6
Vorstehende 4 Sorten gemischt . . . . . . 1 —
Butter-Rettige, lange rosenrothe 1 6
Mai-Rettig, gelber Wiener 1 6
Herbst-Rettig, rother . . . . 2 —
Sommer-Rettig, schwarzer, runder 1 6
— weißer, runder 1 6
Winter-Rettig, schwarzer, langer Erfurter 2 —
— schwarzer, runder 1 6
— weißer, langer 1 6
— weißer, runder 1 6

Zwiebeln oder Zipollen.

Vorzüglich schöne, große Dauerzwiebel, die sich fest und gut bis zum nächsten Sommer hält . . . . Pfd. 1 Thlr. 1 6
— große, harte, platte, dunkelrothe, holländische . . . . Pfd. 1⅓ Thlr. 1 9
— gelbe, platte, harte . . . 〃 20 Sgr. 1 —
— silberweiße, platte 2 6
Lange, gelbe Birnzwiebel . . . . 2 —
Madeira- oder Riesen-, sehr groß und fein 4 —
Französische, große gelbe 2 6
— große rothe 2 6
Schalotten, gewöhnliche . . . Pfd. 12 Sgr. 1 —
Rokambollen, obere Zwiebeln . . . . 2 —
— untere Zwiebeln . . . . Pfd. 10 Sgr. 1 —

Porree oder Lauch.

Porree, früher Sommer- oder französischer 2 —
— großer, dicker Brabanter Winter- . . . 2 6

Gurken-Kerne.

Das Loth Sgr. Pf.

Gurken, extra frühe, grüne, volltragende Treibgurke 2 6
— frühe, kurze Traubengurke (zu Pfeffergurken sich eignend) 2 6
— **westindische**, lange grüne Schlangen-, 16 bis 18″ . . . . 4 —
— mittellange, grüne Landgurke 2 6
— weiße, lange Schlangen- . . . . 4 —
Neue, Königin der Gurken, die Port. 2 Sgr.
Non-plus-ultra-Gurke . . . 〃 2 〃
Neueste englische Preisgurke, **Victory of England** . . . . . . die Port. 2 Sgr.
Emperor of Manchester 〃 2 〃
Neue, lange, grüne, englische Schlangen-, sehr zart und schön . . . . 6 —
Cuthill's Blackspine, neue, sehr frühe, über 2 Fuß lange, vorzüglich schöne, die Portion 2 Sgr.
Snow's Horticultural 〃 2 〃
Race Horse . . . . . . 〃 4 〃
Man of Kent . . . . . 〃 2 〃
— sehr lange, weiße **egypt. Königs-** 2 〃

Melonen- und Kürbis-Kerne.

Riesen-Schlangen-Melonen, merkwürdig durch ihre Form, 2 bis 4 Fuß lang die Portion 4 Sgr.
Allerfrüheste Melone, Kantaluppen 2 〃
Melonen, gelbe, schöne Sorten, a. Frankreich 8 —
— weiße, schöne Sorten . . . . 8 —
Ananas-Melone, echt und vorzüglich, die Portion 3 Sgr.
Neue, echte, kleine gewürzreiche **Chito-**, die Portion 3 Sgr.
Neue, **amerikanische** August-, für's **Freie**, die Portion 3 Sgr.
Neue, **Maltheser** Winter-Netz-, die Portion 3 Sgr.
Neue, **Cabul-**, feine gewürzhafte, die Portion 3 Sgr.
Pariser Markt-, sehr schön, 〃 3 〃
— kleine, runde Zucker-, etwas genetzt, die Portion 2 Sgr.
Frühe Netz-Melone 〃 〃 2 〃
Große, weiße, runde Netz- 〃 2 〃
Kürbis, großer Melonen-Centner- . . . . 5 —
— lange, Herkuleskeulen- . . . . 5 —
— flaschenförmiger . . . . 5 —

Verschiedene Gemüse.

Artischocken, große englische, grüne u. violette 4 —
Cardi, spanische, oder Cardon d'Espagne . 2 6
Türkischer Weizen, kleiner, früher, Pfd. 4 Sgr.
Rhabarber, Tobolsk- . . . . 5 —
— Victoria . . . . 6 —
Spargel-Kerne, großer, dicker, weißer Darmstädter . . . . Pfd. 15 Sgr. 1 —

Küchen-Kräuter.

Anis . . . . — 6
Basilicum, großer 1 6
— feinblättriger, krauser 2 6
Borrago, Borrago officinalis 1 6
Dill . . . . — 6
Fenchel, ordinärer . . . . — 6
Kerbel, krauser Plümage- . . . . 1 —
Köll-, Pfeffer- oder Bohnenkraut . . . . . 1 —
Kümmel . . . . — 6
Lavendel . . . . 3 —
Liebesapfel zu Saucen . . . . 5 —
Löffelkraut, Cochlearia officinalis 2 6
Mariendistel 2 6
Majoran, bester Stauden- Pfd. 1⅓ Thlr. 2 —
Melisse, Citronen- 2 6
Melde, großblättrige, rothe u. gelbe Garten- 1 6
Petersilie, ganz vorzüglich krausblättrig, zur Aufzierung 1 6
Pfeffer, spanischer, mit roth u. gelber Frucht 10 —
Pimpinelle, beste Garten- . . . . 1 —
Porree, früher Sommer- oder französischer 2 —
— großer, dickpolliger Winter- . . . . . . 2 —
— neuer, engl. Riesen- . . . . 4 —
Portulack, neuer, gelber, breitblättriger extra 4 —
— gelber, gewöhnlicher 2 6
Raute oder Weinraute 1 6
Salbei 2 6
Sauerampfer, französischer, großblättriger 1 6
Sellerie, großer Knoll-, früheste Sorte . . 1 6
— extra großer Knoll-, späte Sorte . . . 2 6
— vorzüglich großer, glatter Leipziger . . 2 6
Senf, brauner, holländischer . . . . 1 —
— bester, gelber, englischer . . . . 2 —

Das Loth Sgr. Pf.

Thymian, Winter- oder deutscher . . . . . 4 —

Spinat, großer, breitblättriger Pfd. 8 Sgr. — 6

— englischer, immerwährender Winter-, Pfund 15 Sgr. 1 6

Erbsen.

Das Pfund Sgr. Pf.

Ausbrech-Erbsen, dinschotige, früheste, volltragende Mai-, 3 bis 4 Fuß hoch . . 6 —

— **echte französische de Grace, frühe**, 1 Fuß hohe Zwerg-, sehr volltragend . . . . 10 —

— frühe Bishops-Erbse, 2 Fuß hoch . . . 8 —

— neue, außerordentlich frühe „**Bising Sun**", 3 bis 4 Fuß hoch . . . . 8 —

— **Prince Albert**, sehr volltragend . . . 8 —

Zucker-Erbsen, große, englische, frühe, krummschalige Säbel- . . . . 10 —

— große, engl., späte, desgl. . . . . 10 —

Bohnen.

Stangen-Bohnen, neueste **Riesen**-Schwert-, bis 20 Zoll lang und 2 Zoll breit . 8 —

— desgl. zweite Sorte mit 10 bis 12 Zoll langen Schoten. . . . . 6 —

— Perlbohne, ganz kleine Reis-, auch türkische Erbse genannt . . . . 7 —

— rothblühende Prunk- od. türkische Bohne 8 —

— neueste, durchsichtige Wachs-, extra . . 8 —

Zwerg-Bohnen, extra lange, breite, weiße Schwert- . . . . 6 —

— allerfrüheste, weiße Schwert-, extra . . 6 —

— ganz kleine Reisbohne, in Suppen vorzügl. 7 —

— frühe, rothbunte Treibbohne. . . . . . 6 —

— frühe, neue **Wasterländische**, extra . . . 6 —

— schwarze Negerbohne, vorzüglich zum frühen Anbau . . . . 5 —

— **Sanssouci**-Treib-Bohne, entspricht allen Erwartungen; auch für's freie Land vorzüglich . . . . 7 —

Garten-Bohnen, frühe, kleine Mazagon-, . 5 —

— grünbleibende Mailändische . . . . . . 5 —

4. Blumen-Samen.

Es sind hier nur solche Sorten angeführt, die durch ihre Schönheit, Neuheit oder sonstigen Reiz die Mühe der Kultivirung belohnen. Die mit einem * bezeichneten Sorten eignen sich zu Einfassungen. Getheilte oder halbe Portionen können nicht abgelassen werden.

Von nachstehenden Blumen-Sämereien erlasse ich nach meiner Wahl in Sortimenten:

Garten-Blumen (einjährige).

100 vorzüglich schöne Sorten mit Namen für 2 Thlr. 10 Sgr.

50 vorzüglich schöne Sorten mit Namen für 1 Thlr. 10 Sgr.

25 vorzüglich schöne Sorten mit Namen für — Thlr. 20 Sgr.

Perennirende Stauden-Samen.

50 der vorzügl. Sorten mit Namen für 1 Thl. 15 Sgr.

25 " " " " " " — " 20 "

Levkoyen-Samen.

In Töpfen gezogener Same und besonders gefüllt fallend.

Sommer-Levkoyen.

a. Englische und halbenglische Sorten.

Die englische Levkoye, auch Carante genannt, bildet gedrungene, kurze Kolben; die halbenglische dagegen hat längere Kolben mit weit auseinanderstehenden Blumen. Beide Arten sind aber an sich gleich schön.

Nro. Sgr. Pf.

1. Ein Sortiment von 50 Sorten englischer und halbenglischer Sommer-Levkoyen mit Farbenbezeichnung . . . . 1 Thlr. 20 —
2. Ein Sortim. v. 25 Sorten, desgl. 1 " — —
3. Ein Sortim. v. 12 Sorten, desgl. — " 15 —
4. Obige Sorten gemischt, die starke Prise 2 —
5. Eine Melange schöner Sorten, das Loth 20 —

b. Englische Sorten.

6. Ein Sortiment von 25 Sorten englischer Sommer-Levkoyen, jede Sorte mit Farbenbezeichnung. . . . . 1 Thlr. — —
7. Ein Sortiment von 12 Sorten, desgl. 15 —
8. Obige englische Sorten gemischt, die starke Prise 2 —
9. 20 Sorten engl. Sommer-Levkoyen mit Lackblatt gemischt, die Prise . . . . . 2 —
10. **Neue schwefelgelbe** englische Sommer-Levkoye, sehr schön . . . . 100 Korn 5 —

c. Halbenglische Sorten.

11. Ein Sortiment von 20 Sorten halbenglisch. Sommer-Levkoyen, jede Sorte mit Farbenbezeichnung . . . . 25 —
12. Ein Sortiment von 12 Sorten, desgl. 15 —

Sgr. Pf.

13. Obige halbenglische Sorten gemischt, die starke Prise 2 —

Herbst-Levkoyen,

oder spät blühende Sommer-Levkoyen.

14. Ein Sortiment von 10 verschiedenen extra schönen Sorten melirt, eine Prise 2 —

Winter-Levkoyen.

15. Ein Sortiment von 12 der schönsten Sorten mit Namen . . . . 20 —
16. Diese Sorten gemischt, die Prise . . . 2 —
17. **Ganz neue, großblumige Kaiser-Levkoyen** in 4 Farben gemischt . . . 100 Korn 4 —

Gold-Lack.

Die Prise Sgr. Pf.

18. **Extra gefüllter**, großblühender, dunkelbrauner Kolbenlack, vorzüglich schön . 5 —
19. **Neuer broncefarbiger**, extra gefüllter, in Blau schillernder Zwerg-Busch-Lack 25 Korn 5 —
20. Einfacher, gewöhnlicher dunkelbrauner 2 —

Astern.

21. **Ganz neue**, extra gefüllte franz. **päonienblüth. Kugel-Pyramiden**-Aster (Truffauts), eine neue Erscheinung und besonders empfehlenswerth, 10 Sorten 15 —
22. — diese gemischt, das Loth 15 Sgr. 2 —
23. Ein Sortiment von 20 der schönsten, extra gefüllten **Feder-Astern**, in 20 Sorten mit Namen . . . . 15 —
24. Diese Sorten gemischt, das Loth 8 Sgr. 1 6
25. **Zwerg-Astern**, gefüllte, in 10 der schönsten Sorten, jede Sorte mit Namen 10 —
26. Dergl. alle Sorten melirt, das Loth 8 Sgr. 1 6
28. **Ganz neue extra gefüllte Zwerg-Bouquet-Pyramiden-Aster**, prachtvoll in jeder Art, 15 Sorten . . . . 15 —
29. Diese Sorten gemischt, d. Loth 15 Sgr. 2 —

Die Stöcke dieser Aster bauen sich in einer Höhe von 1—$1\frac{1}{2}$ Fuß in der Form eines pyramidenförmigen Bouquets. Die meisten Pflanzen liefern bei guter Kultur 150—200 Blumen.

☛ **Meine sämmtlichen Astern- wie Levkoyen-Sortimente kann ich als etwas Vorzügliches empfehlen.** ☚

30. **Zwerg-Rittersporn**, extra gefüllter, alle Farben melirt . . . das Loth 6 Sgr. 1 6
31. **Extra gefüllte Balsaminen**, in vielen Farben gemischt . . . . 2 —
32. **Camellien-Balsaminen**, gefüllte, in mehreren schönen Farben 2 6
33. **Riesen-Balsaminen**, wird bis 8 Fuß hoch 2 6
34. **Zwerg-Balsaminen**, extra gefüllte, 9 Farben, jede besonders . . . . . . 12 —
35. Sämmtliche Farben gemischt, die starke Prise . . . . 3 —
36. **Rosen-Balsaminen**, weiße, granatrothe, dunkelblaue, fleischfarbene und rosa, à Sorte 2 —
37. Vorstehende Sorten gemischt . . . . . 3 —
38. Ein Sortiment von 10 Sorten **Lupinen**, incl. vieler der vorzüglich schönen, neuen Sorten u. Varietäten, in 10 Prisen für 15 —
39. Neuer gefüllter **Päonien-Mohn**, in 10 schönen Farben gemischt, das Loth 10 Sgr. 2 —
40. **Großblumige Scabiosen**, in 15 verschiedenen Sorten gemischt, das Loth 8 Sgr. 1 —
41. **Zinia elegans**, in 12 Sorten gemischt 2 —

☛ **Neues, großblühendes Stiefmütterchen**, englisches Heartsease (Pensée), nur von ausgezeichneten Nummerblumen ersten Ranges und vielen aurikelfarbenen Prachtblumen gesammelt.

42. Eine Melange hiervon . . . . 5 —
43. Ein Sortiment von 20 verschiedenen Farben gefüllter Malven. Diese Sorten melirt, das Loth 6 Sgr. 1 6
44. **Ganz neue englische, prachtvoll gefüllte Malven**, in vielen schönen Farben gemischt . . . . 5 —

In England scheinen diese Malven durch ihre Farbenpracht rc. die Georginen verdrängt zu haben.

45. Ein Sortiment schöner **Ziergräser** von 8 Sorten, für . . . . 10 —
46. **Dianthus barbatus fl. pleno**, extra gefüllte Bartnelke, viele Farben gemischt, das Loth 1 Thlr. 2 —

Diese Nelken sind eine wahre Zierde in Gärten, daher sehr zu empfehlen.

5. Obstbäume.

Die Sorten sind im Hauptverzeichniß von 1854 zu ersehen.

Aepfelbäume.

Hochstämmige, starke Kronenbäume, extra Auswahl . . . . das Stück 10 Sgr.

Hochstämmige Kronen- und Pyramidenbäume, das Stück $7\frac{1}{2}$ Sgr., d. Schock 12 Thlr.

Halbstämmige und Zwergbäume, das Stück 6 Sgr., das Schock 10 "

Birnbäume.

Hochstämmige, starke Kronenbäume, extra Auswahl . . . . das Stück 12 Sgr.

Hochstämmige Kronen- und Pyramidenbäume, das Stück 10 Sgr., d. Schock 15 Thlr.

Halbstämmige und starke Spalierbäume das Stück $7\frac{1}{2}$ Sgr.

Zwergbäume . . . . " 6 "

Kirschbäume.

Hochstämmige, starke Kronenbäume, extra Auswahl . . . . das Stück 10 Sgr.

Hochstämmige Kronenbäume, das Stück $7\frac{1}{2}$ Sgr., d. Schock 12 Thlr.

Zwergbäume, nur Ostheimer Weichsel- und Schatten-Amarelle . . . . das Stück 6 Sgr.

Pflaumenbäume.

Hochstämmige Kronenbäume . . d. Stück 12 Sgr.

Halbstämmige u. Pyramidenbäume " 10 "

Zwergstämme und Spalierbäume " $7\frac{1}{2}$ "

Aprikosenbäume.

Halbstämmige . . . . d. Stück 15 Sgr.

dergl. starke . . . . " 20 "

Spalierbäume. . . . . " 12 "

desgl. starke, die schon getragen " 20 "

Abricot de Syrie, **neu** . . . . . " 20 "

" de Kaisha, " . . . . . " 1 Thlr.

Pfirsichbäume.

Spalierbäume . . . . d. Stück 12 Sgr.

dergl. starke, die schon getragen " 20 "

Weinreben.

Früheste und schönste Sorten mit Namen (s. Katalog von 1854) . das Stück 4—10 Sgr.

Stachelbeeren, große, englische.

60 St. in 60 auserlesenen Sorten mit Namen 6 Thlr.

12 " " 12 " " " " $1\frac{1}{5}$ "

60 " ohne Namen . . . . , 3 "

40 " Neuheiten mit Namen, die Früchte so groß wie Pflaumen . . . . . das Stück 5 Sgr.

Johannisbeeren.

Das Stück Sgr.

Hochrothe, sehr frühe, reifen 14 Tage früher als alle übrigen Sorten; das Dtzd. 24 Sgr. $2\frac{1}{2}$

Holländische, große rothe, Groseiller à grappes rouges; d. Schock 2 Thlr., d. Dtzd. 15 Sgr. $1\frac{1}{2}$

— große, weiße, Gr. à gr. blanche de Hollande; das Schock 3 Thlr., das Dtzd. 20 Sgr. 2

Kirsch-Johannisbeere, sehr großfrüchtige, Gr. à gr. cerise; das Dtzd. 1 Thlr. 6 Sgr. 4

Prince Albert, ausgezeichnet große mit 6 Zoll langen Fruchttrauben 6

Queen Victoria, neue englische, extra große 4

Schwarze, Groseiller noir, cassis; das Dtzd. 20 Sgr. 2

— mit sehr großer Frucht, Gr. Black Naples 4

Himbeeren.

Chilische, große, gelbe, das Schock $1\frac{1}{2}$ Thlr. 1

" " rothe " $1\frac{1}{2}$ " 1

Fastolf Raspberry 3

Wunder der vier Jahreszeiten 5

Double bearing ou 4 saisons nouveaux . . . 10

Perpetuelle de Rivers . . . . $7\frac{1}{2}$

Merveille de Simon Louis 12

Verschiedene fruchttragende Bäume und Sträucher.

Das Stück Sgr.

Cornelkirschen, Zwerg-, 5 Sgr., hochstämmige 10

Hagebutte, großfrüchtige, das Dtzd. $1\frac{1}{3}$ Thlr. 4

Haselnüsse, große Lamberts- 6

— große, türkische, runde 6

Mispel, großfrüchtige . . . . $7\frac{1}{2}$

Quittensträucher 5

Wallnüsse, große Riesen-Wallnuß . . $7\frac{1}{2}$ und 10

— zwergartige, frühtragende, Juglans praeparturiens (trägt 2 Fuß hoch schon reichlich Früchte), sehr zu empfehlen 15